

Atributy kubánského designu

BcA. Tereza Kliglová

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Grafický design

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Tereza Kliglová**
Osobní číslo: **K21295**
Studijní program: **N0212A310007 Multimedia a design**
Specializace: **Grafický design**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Atributy kubánského designu**

Zásady pro vypracování

Rozsah teoretické práce minimálně 40 – 45 stran + obrazové přílohy (dokumentace praktické části). Práci odevzdat v elektronické podobě na Portál IS/STAG (dle předepsané univerzitní šablony viz směrnice rektora č. 33/2019) a ve formátu PDF na 1 ks CD (DVD) nosiče, dále odevzdat 2 kusy výtisků práce – jeden v pevné vazbě (zde bude vlepeno CD/DVD), jeden v kroužkové vazbě a 1 výtisk graficky zpracované diplomové práce, která má volnější grafickou podobu.

1. Teoretická část: historie Kubánské republiky, grafický design a designéři, porovnání dosavadních cestopisů s tematikou Kuby, charakteristické prvky Kuby
2. Praktická část: tištěná autorská cestopisná kniha s tematikou Kuby

Rozsah diplomové práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam doporučené literatury:

HELLER, Steven a Vicki GOLD LEVI. *Cuba Style: Graphics from the Golden Age of Design*. První vydání. New York City: Princeton Architectural Press, 2002. ISBN 1-56898-360-3.

OPATRŇY, Josef. *Stručná historie států: Kuba*. První vydání. Praha: Libri, 2002. ISBN 8072770896.

TRENTO, Angelo a Gabriela CHALUPSKÁ. *Castro a Kuba: od revoluce k dnešku*. První vydání. Praha: Levné knihy kMa, 2006. ISBN 8073093456.

USHING, Lincoln. *¡REVOLUCIÓN!: Cuban Poster Art*. První vydání. San Francisco: Chronicle Books, 2003. ISBN 0-8118-3582-0.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Jana Dosoudilová**
Ateliér Grafický design

Datum zadání diplomové práce: **1. listopadu 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **19. května 2023**

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

---

doc. Mgr.A. Pavel Noga, ArtD.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 9. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 9. 12. 2022

Jméno a příjmení studenta: BcA. Tereza Kliglová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Obsahem této práce je seznámení se s kubánskou kulturou, díky níž čtenář lépe pochopí praktickou část, kterou je autorský cestopis z Kuby. Teoretická část stručně popisuje historii a současnost Kubánské republiky, na kterou navazuje část o grafickém designu na Kubě a umění karibských ostrovů. Aby mohl vzniknout design, který by esteticky doprovázel autorský cestopis, bylo zapotřebí sepsat příhodné informace do kapitoly „Asociace Kuby a Karibiku“. Praktická část představuje autorskou knihu, která byla vizuálně inspirována referencemi z Teoretické části.

Klíčová slova: Kuba, kniha, grafický design, cestopis, historie Kuby, Karibik, umění v Karibiku, autorská kniha, literatura

ABSTRACT

The content of this thesis is an introduction to Cuban culture, which will help reader to better understand the practical part, which is the author's travelogue from Cuba. The theoretical part briefly describes the history and present of the Republic of Cuba, followed by a section about graphic design in Cuba and the art of the Caribbean islands. In order to create a design that would aesthetically accompany the author's travelogue, it was necessary to write down pertinent information in the chapter "Association of Cuba and the Caribbean". The practical part shows the result of the author's book, which was visually inspired by references from the Theoretical Part.

Keywords: Cuba, book, graphic design, travelogue, history of Cuba. Carribean, art of Caribic, author's book, literature

Ráda bych tímto poděkovala své vedoucí práce MgA. Janě Dosoudilové, která vedla mou práci a povznesla ji podnětnými připomínkami. Hned poté panu Urbánkovi za korekturu této diplomové práce. Nakonec bych chtěla poděkovat všem blízkým, kteří mě podporovali a vždy za mnou stáli.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KUBA	11
1.1 HISTORIE.....	11
1.1.1 20. STOLETÍ	13
1.1.2 REVOLUCE	14
1.2 SOUČASNÝ ŽIVOT NA KUBĚ	18
2 GRAFICKÝ DESIGN NA KUBĚ	19
2.1 HISTORIE GRAFICKÉHO DESIGNU.....	19
2.2 GRAFIČTÍ DESIGNÉŘI.....	26
2.2.1 GRAFIČTÍ DESIGNÉŘI ZLATÉ ÉRY	26
2.2.1.1 Felix Beltrán.....	26
2.2.1.2 Alberto Blanco	27
2.2.1.3 Asela Pérez Bolado	27
2.2.1.4 Luis Pedro Martínez.....	28
2.2.1.5 Raúl Martínez.....	29
2.2.1.6 Felix René Mederos Pazos	29
2.2.1.7 Eduardo Bachs Muñoz	30
2.2.1.8 Jane Norling	31
2.2.1.9 Faustino Pérez	31
2.2.1.10 Alfredo Rostgaard	32
2.2.1.11 Elena Serrano	32
2.2.1.12 DALŠÍ NEJMENOVANÉ DESIGNÉRKY	33
2.2.2 AKTUÁLNÍ GRAFICKÝ DESIGN NA KUBĚ	33
2.2.2.1 Michele Miyres Hollands.....	33
2.2.2.2 Raúl Valdés González aka Raupa	34
2.2.2.3 Edel Rodriguez aka Mola.....	34
2.2.2.4 Edel Rodriguez.....	35
2.2.2.5 Nelson Ponce Sánchez	35
2.2.2.6 DALŠÍ SOUČASNÍ UMĚLCI KUBY	36
2.3 UMĚNÍ V OSTATNÍCH KARIBSKÝCH STÁTECH.....	36
2.3.1 BAHAMY	37
2.3.2 DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA.....	37
2.3.3 HAITI.....	38
2.3.4 JAMAJKA	39
2.3.5 PORTORIKO.....	40
3 LITERATURA	42
3.1 PRŮVODCE PO KUBĚ.....	42
3.1.1 LONELY PLANET	42
3.1.2 MARCO POLO	44
3.1.3 MERIAN LIVE!	45
3.2 CESTOPISY S TEMATIKOU KUBY.....	46
3.2.1 TŘEŠNĚ V RUMU.....	46

3.2.2	OSTROV – DVA KUBÁNSKÉ DENÍČKY	47
3.3	CESTOPISY V ČESKÉ REPUBLICE OBECNĚ.....	48
4	ASOCIACE KUBY A KARIBIKU	53
4.1.1	BARVA KARIBIKU	53
4.1.2	KARIBSKÝ RUM.....	54
4.1.2.1	Havana Club.....	55
4.1.2.2	Kraken	56
4.1.2.3	Bumbu	56
4.1.3	DOUTNÍKY	57
4.1.3.1	Cohiba	57
4.1.3.2	Montecristo.....	58
4.1.4	FILM.....	59
4.1.5	HUDBA	60
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....		62
5	PRAKTICKÁ ČÁST.....	63
5.1	POHLED Z KUBY.....	63
5.1.1	BARVA.....	63
5.1.2	FONTY	64
5.1.3	GRAFICKÝ STYL	64
5.1.4	FOTOGRAFIE.....	66
5.2	POHLED NA KUBU	66
5.2.1	BARVA.....	67
5.2.2	FONTY	67
5.2.3	GRAFICKÝ STYL	68
5.3	POHLED Z KUBY & NA KUBU	70
ZÁVĚR		72
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		73
SEZNAM OBRÁZKŮ		79
SEZNAM PŘÍLOH		98

ÚVOD

Cílem této práce je přiblížit čtenářům kulturu Kubánské republiky, aby mohli lépe pochopit vizuální podobu praktické části, která pojednává o tvorbě cestopisu. Estetická forma autorské knížky je inspirována těmito vědomostmi s cílem přiblížit pocit z kubánské kultury, když čtenář vezme dílo do rukou. Jedná se o vystoupení z řad nejběžnějšího ztvárnění cestopisů pro dospělé jedince, které jsou formovány jako beletrie.

Teoretická část obsahuje v začátku práce historii ostrova, jelikož bez ní by nebylo možné pochopit důsledky, které se odrážejí v grafické tvorbě. Na tuto kapitolu volně navazuje aktuální dění a život na Kubě. Dále pak grafický design, který popisuje zrození tohoto odvětví na ostrově, čímž byla propagace systému a souběžně s tím i života kubánského obyvatelstva. Za každým činem stojí jedinec nebo skupina, a tak i v tomto případě teoretická část jmenuje grafické designéry a popisuje jejich životy každého zvlášť. Stejně tak designéry a umělce, kteří tvoří v dnešních dnech na Kubě. Jelikož ostatní karibské státy jsou v obecných kulturních prvcích podobné či stejné, bylo by zajímavé i ostatní ostrovy v rámci umění porovnat. Kubánská republika sice má v odvětví grafického designu v Karibiku nepřekonatelnou evoluci, ale bylo by zajímavé porovnat alespoň volnou uměleckou tvorbu, kterou je například malba či kresba, jelikož právě tato odvětví mají v rámci volné umělecké tvorby grafice nejbliže. Jediné Portoriko se taktéž může chlubit historicky významnými grafickými díly a designéry, ale o tom více v jednotlivých kapitolách.

Z důvodu napodobení kubánské kultury tato práce popisuje v samostatné kapitole asociační prvky a nejčastější komerční produkty, které těchto prvků využívají. Jelikož se praktická část snaží odlišit oproti jiným cestopisům, které zpracovávají tematiku Kuby, tak se v teoretické části porovnává estetická stránka vybraných českých či do češtiny přeložených knih a nejprodávanějších průvodců v České republice. Nakonec tato práce popisuje samotné dílo a důvody užití některých zvolených grafických prvků.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KUBA

„Kuba je největším ostrovním státem v Karibiku, je socialistickou zemí s vládou komunistického režimu a má celkem 11,3 milionů obyvatel“, jak uvádí Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Jejím hlavním městem je Havana, kde sídlí prezident Miguel Díaz-Canel Bermúdez, který převzal vedení po zesnulých bratřích Castrových. Úředním jazykem Kuby je španělština a oficiální platební měnou kubánské peso (CUP). [1]

1.1 HISTORIE

Dnes lze zaznamenat počátky civilizace osidlující Kubu již před naším letopočtem, ale vzhledem k obsahu této diplomové práce postačí začít dobou předkolumbovskou. [2] Na tento historický přelom můžeme zaznamenat odkaz například v takzvané „Zlaté éře“ grafického designu u autorky Gladys Acosta Ávila. Ta roku 1992 navrhla plakát „Hatuey El Primero“ s taínským náčelníkem, který bojoval roku 1511 na Kubě proti španělským dobyvatelům. Pro Kubu dnes tvoří ikonický symbol bojující proti kolonialismu. [3]

Obr. 1 Plakát Hatuey El Primero

Právě Taínové a Cibonejové patřili ke dvěma domorodým skupinám žijícím na tomto ostrově před příchodem Španělů. Lze vypožorovat, že oni i jejich předchůdci se díky klimatickým podmínkám živili pěstováním kukuřice, tabáku a manioku. Právě tabák byla osudná plodina, která zaujala Kolumba a jeho podporovatele a až do dnešních dnů je na Kubě oblíbeným zbožím. [2]

Španělé roku 1509 kolonizovali Kubu. Přerozdělili si půdu i s indiány, kteří na ní pracovali a založili nová města jako Baracoa, Sancti Spíritus, Santiago de Cuba, Trinidad a Havana. V polovině 17. století došlo k novým koloniálním aspektům kvůli třicetileté válce a karibské ostrovy se přerozdělily do vlastnictví Španělska, Anglie, Francie a Nizozemí. Španělům Kuba zůstala a obchodovala s Brity a Francouzi. Anglie však nadále usilovala o vlastnictví Kuby, ale nakonec došlo k mírové dohodě a Španělům ostrov zůstal. [2]

Na Kubě se převážně pěstoval tabák a cukrová třtina, ze které se následně zpracovával tradičně proslulý rum. Amerika však v osmdesátých letech 19. století zaujala přední pozici ve výrobě cukru. Kuba tak přišla o několik cukrovarů a jelikož nacházela největší odbyt právě ve vývozu surového cukru, začala jej dodávat americkému trhu. Tímto si postupně pěstovala ekonomickou závislost na Spojených státech amerických. [2]

Další významnou osobností v historii Kuby se stal José Martí, který značně vyjadřoval své postoje pro nezávislost Kuby na Španělsku a později i obavy z USA. Byl to básník, esejista a novinář, který žil několik let v americkém exilu. Postupně plánoval získat nezávislost Kuby, a tak na počátku devadesátých let 19. století založil na Floridě základnu a přípravu ozbrojených sil pro osvobození ostrova. Spolčil se s partyzánskými veliteli a díky nepokojům, které probíhaly u obyvatel Kuby z důvodu omezení obchodu s USA ze strany Španělska, Martí zasáhl. Tyto akce probíhaly několik let. Španělé se obávali závislosti na americkém trhu, a tak se ke konci 90. let snažili podniknout určité kroky. Vznikly boje, ve kterých Martí padl, ale válka za nezávislost pokračovala a dospěla k tomu, že do války přistoupila i Amerika na pomoc partyzánům. Ta v předchozích letech rozšiřovala svá území a v letech 1846–1848 dobyla Mexiko, jelikož se řídila Monreovou doktrínou „Ameriku, Američanům...“.

Nakonec vše na Kubě vyvrcholilo mírovou dohodou v Paříži roku 1898 po výbuchu jedné z přístavních lodí. Amerika získala Kubu pod kontrolu a stejně tak ostrovy Portoriko, Guam a Filipíny. Kuba se stala centrem okupační vlády a v následujících letech prohloubila vztah se Spojenými státy americkými a postupně se stala závislou na USA nejen ekonomicky, ale i politicky. [2, 4]

Obr. 2 Satirická kresba reagující na spojení Kubu a USA

1.1.1 20. STOLETÍ

Kuba nadále produkovala cukrovou třtinu a ostatní plodiny. Politická rozpolcenost měla za následek výkyvy ceny za cukrovou třtinu. Roku 1925 postupně bez předchozí socialistické tradice vznikla komunistická strana. [4]

Před érou Fidela Castra stál jeho předchůdce Fulgencio Batista, který působil jako seržant a podporoval potenciálního prezidenta Ramóna Grau San Martina, který o tuto funkci usiloval, avšak bez záštity ze strany Spojených států amerických. Podporu nakonec získal Batista, který v té době již zastával pozici generála. Získal mimo jiné i podporu z komunistické strany, která jej shledala vhodným kandidátem. Batista vládl pouze chvíli, jelikož jej posléze nahradil San Martín. Batistova vláda sice užívala ve svých projevech násilí, ale udržovala si podporu lidu. Nastal tak boj mezi zkorumpovanými politickými stranami. Prezidentem se nakonec stal Prío Socarrás, za kterého vznikla díky Eduardu Chibásovi „Ortodoxní strana kubánského lidu“. Ve své pozici řešil etické otázky, nicméně po selhání doložení důkazů z obvinění korupce jednoho ministra spáchal Chibás roku 1951 sebevraždu v rozhlasovém vysílání. [2, 4]

Díky vlně emocí by pravděpodobně strana Socarráse vyhrála, ale Batista provedl převrat. Získal post prezidenta, ale tento vývoj událostí zdaleka ne každý přivítal, například opoziční tisk, již zmíněná ortodoxní mládež a zejména studenti, mezi kterými v té době byl i Fidel Castro. [4]

1.1.2 REVOLUCE

První politické kroky učinil Fidel Castro již během studia. Přidal se k Ortodoxní straně. Byl vězněn kvůli zorganizování útoku na kasárna Moncada v Santiagu de Cuba. Po propuštění odešel do mexického exilu, kde plánoval zahájit gerilu. Získal zde finanční podporu od několika stran z USA a shromažďoval lidi. Do jeho týmu se přidal i Ernesto Guevara, kterému se přezdívalo Che Guevara nebo jen Che. [4]

Obr. 3 Che Guevara na koni od René Mederose

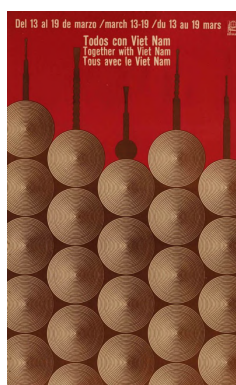
Po výcviku a plánování se skupina vylodila na Kubě a po nesnázích jen několik z nich pod vedením Castra postoupilo do pohoří Sierra Maestra, kde vznikl základní tábor pro jeho další kroky. Získal na svou stranu bojovníky z řad rolnictva. Upevnil sílu a s pomocí Guevary organizoval boje, které zaštiťovalo partyzánské plánování. Nakonec roku 1958 vyhrál prezidentské volby, kvůli kterým Batista ztratil podporu USA a odešel do exilu. [4]

Nová vláda Castra nastavila několik změn v různých odvětvích. V rámci zemědělství omezila velikost vlastnění půdy s výjimkou těch, kde byla vysoká produktivita. Omezila dovoz luxusního zboží a snížila platby nájemného v bydlení. Došlo k poklesu cen za léky, městskou dopravu a poplatků za elektřinu. To se nelíbilo Spojeným státům americkým,

jelikož se mnohdy jednalo o jejich služby. Za Castrovy vlády došlo k podpoře kultury a ke zlepšení vzdělání a podpory studentů obecně. Vznikly programy na podporu kombinace studia a práce. Studenti se museli povinně účastnit takzvaných „škol v přírodě“, které někdy trvaly až rok, a kde měli studenti získat úctu k manuální práci. Mimo školství došlo k zákazu vykonávání profesionálního sportovního života. To však nebránilo kubánským sportovcům se kvalitně umisťovat na vysokých pozicích na olympijských hrách. Tento režim také docílil snížení úmrtnosti a prodloužení života, jelikož vláda zasílala nově vystudované zdravotníky po dobu prvních dvou let do zemědělských oblastí. [4]

Amerika žádala náhradu za zabavenou zemědělskou půdu, avšak bez odezvy. Roku 1960 Kuba podepsala dohodu o obchodní smlouvě se Sovětským svazem. Na počátku 60. let došlo k bojovým střetům a Spojené státy americké reagovali na situaci sabotáží, což mělo za následek výbuch jedné z lodí se zbraněmi. USA odstoupilo od obchodů s cukrem a nahradil ji SSSR. [4]

Castrova vláda, která měla za cíl přejít na industrializaci, nebyla úspěšná a Kuba byla nucena se navrátit k vývozu cukru, kde čerpala své peníze. Che Guevara, který byl v té době ministrem průmyslu, odstoupil od socialismu a upínal se k prosazení komunistických idejí. [4]

Obr. 4 Plakát od Ernesta Padróna na podporu Vietnamu (OSPAAAL)

Kuba se mimo jiné snažila projevovat v rámci mezinárodní politiky a snažila se podpořit země v podobné předrevoluční situaci. Takovými zeměmi byly Vietnam, Bolívie a Kongo. To mělo však za následek smrt Guevary, který umřel v zajetí v Bolívii. Po jeho úmrtí vláda

nadále pokračovala v jeho ideách a využívala jej jako symbolu pro oprávnění některých skutků, v kterých i on sám si nebyl zcela jistý, jako bylo například zestátnění zbývajících podniků. [4]

Kuba se po tomto incidentu snažila utužit vztah s hlavním obchodním partnerem. Vznikla spolupráce s Československem. I přes některé nezdary se snažila nadále interagovat se zahraničními zeměmi a podporovala předrevoluční země, jako byla Angola. Snažila si zachovat samostatnost. Nakonec se však částečně připoutala k SSSR. [4]

V polovině 80. let se objevila ikonografie Che Guevary a snaha o přehodnocení dobrovolnické práce a ideologických myšlenek, které nebyly v té době zcela reálné. Kuba, která se snažila si zachovat vlastní tvář, hledala finance v turistickém odvětví a snažila se oslovit zahraniční investory z Evropy, Japonska, Kanady a Latinské Ameriky. [4]

Vznikla konvertibilní měna, která přinesla svobodu v opatřování valut. Díky tomu však také docházelo k pašeráctví, obchodu s měnou a s drogami. Začala vznikat nerovnost mezi lidmi, rostly podniky pro cizince, kde bylo možné také získat zahraniční měnu. Takové podniky však nebyly přístupné domácímu obyvatelstvu. Znovu se objevovala potlačená prostituce a drobná zločinnost. I přes tyto pokusy získání nových financí nebyla hospodářská krize turismem zachráněna. Přibývalo žen v domácnosti, docházelo k poklesu životní úrovně a zhoršovala se nemocniční péče. Objevoval se přidělový systém a rychle se rozšiřoval černý trh. Lidé z Kuby prchali a hledali azyl v Americe. [4]

Obr. 5 Konvertibilní měna

Ekonomika byla kvůli těmto excesům nucena se roku 1993 změnit, a i přes Castrův nesouhlas se povolilo vlastnění amerického dolaru domácímu obyvatelstvu, což bylo do té doby zakázáno. Umožnilo se také nakupování na místech, kde mohli jen turisté. Rozšiřovaly se kavárny a automobilový provoz. Vláda povolila uzdu volnému zemědělskému trhu. Roku 1995 vláda schválila provoz podniků se 100% zahraničním ziskem. Kuba počátkem 21. století brala hlavní zisk z turismu, který se do země postupně navracel. Zhoršila se situace s cenami ropy a Kuba byla nucena se navrátit k exportu niklu a cukru. [4]

Roku 2002 vláda omezila rozlohu půdy, kde se pěstovala cukrová třtina. Zavedla vyšší ceny v řadách výrobků s americkou měnou a povolila placení eurem. Dělníci, pracovníci ve školství a zdravotnictví, lékaři a živnostníci byli ekonomickou změnou donuceni mít dvě práce nebo změnit povolání. To způsobilo úpadek morálky a navrátilo prostituci, vznikla drobná kriminalita a žebráctví. [4]

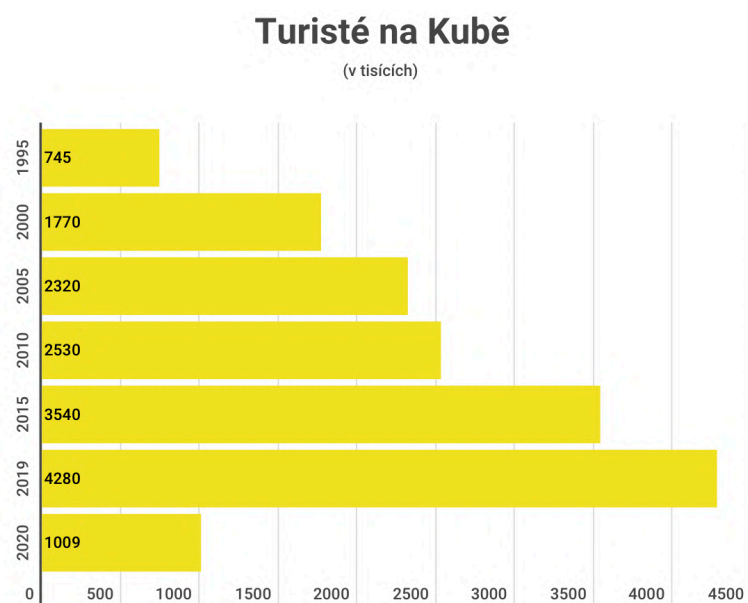

Obr. 6 Současné Kubánské peso, po zrušení Konvertibilní měny roku 2020

1.2 SOUČASNÝ ŽIVOT NA KUBĚ

Kubánská republika dnes nadále žije z turismu. Mzda státního zaměstnance činí okolo 35 eur, což je v přepočtu 852 Kč. Státní správa určila kurz 24 kubánských pesos za 1 dolar/euro. Často se však stane, že tamější lidé turistům vymění 100 pesos za 1 euro, nebo dolar, jelikož měna, kterou stanovila vláda, se nerovná hodnotě měny. Díky ekonomické krizi, která tento ostrov zachvátila, můžete narazit na tzv. „jinateros“. Jedná se o lidi, kteří pro vás udělají cokoliv, dojdou kamkoliv, ale na oplátku požadují drobný finanční obnos. Turismus se v posledních letech značně zmenšil zejména kvůli koronavirové krizi, která zachvátila celý svět a také kvůli válce na Ukrajině. Sankce na Rusko, které byly uvaleny, ovlivnily i Kubu. Ruští turisté patřili mezi nejobvyklejší návštěvníky a ti mají v dnešních dnech omezené možnosti cestování. [5]

Z důvodu zásobovací krize je obtížné získat na Kubě běžné potraviny, které najdete v Evropě. Systém na Kubě povoluje obyvateli Kuby měsíční přísun potravin, ale nezavazuje se, že se na všechny dostane. Voda je také nedostatkovým zbožím. Voda z kohoutku je nekvalitní a balená voda stojí obdobně, nebo více jak alkoholické nápoje. [5]

Obr. 7 Graf určující počet turistů na Kubě v posledních letech

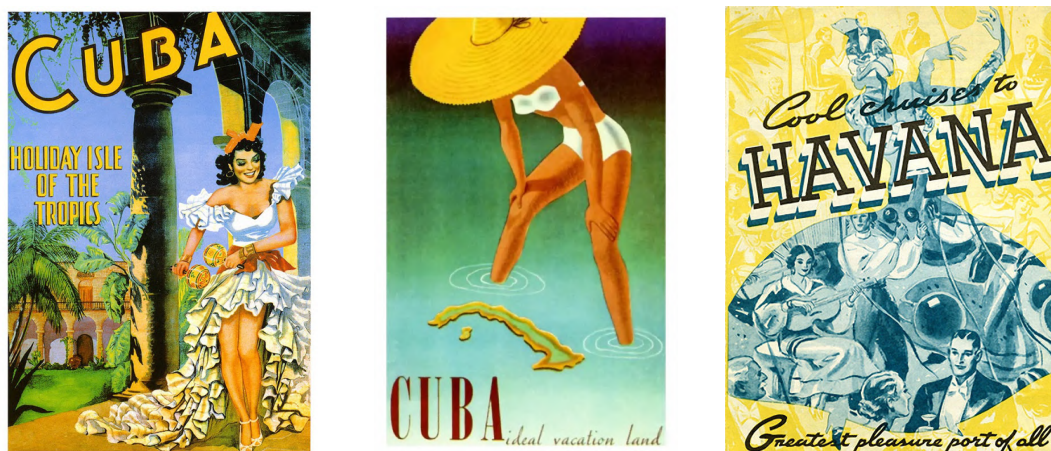
2 GRAFICKÝ DESIGN NA KUBĚ

Na poli kubánského grafického designu měla zásadní roli plakátová tvorba. Mezi léty 1960–1980 zastávala tato tvorba propagaci politických stran, budování nové společnosti a promování masivní výroby a sklizně tamějších surovin. Mimo to sloužila k oslavě sportu, filmu, hudby či jiných kulturních událostí. [6]

2.1 HISTORIE GRAFICKÉHO DESIGNU

Podobně jako v Evropě a ve Spojených státech i na Kubě jsou v polovině 19. století první komerční kroky v grafickém designu spojeny s litografií. Ta byla Havaně představena poprvé roku 1822 a v polovině 19. století se stala úspěšně komerční tiskařskou metodou. Litografie se využívala na propagaci surovin cukru a tabáku, které patřily k produktům s největším vývozem. Mimo to se podporovaly luxusní značky jako Cubana, Las Rositas nebo Superiores, které byly typograficky bohatě zdobený. [7]

Na počátku 20. století se Kuba hlásila k americkému stylu. Pro turismus se ostrov jevil jako velice orientálně směřovaný, módní, okouzlující a šik. Kuba byla únikem pro lidi, kteří měli zálibu v boxu, koňských závodech, alkoholu, hazardu a v jiných aktivitách. Obecně se využívaly jasné tropické barvy a takzvaný „Jovial pattern“, což byl vzor podobný stylu art deco. [7]

Obr. 8 Plakáty prezentující kubánský život

V období 20. a 30. let se dekorativní styl otočil a byl definován pastelovou škálou a strohou geometrií. V době, kdy se v Evropě utvářely avantgardní styly jako futurismus nebo dadaismus, Kuba i nadále kráčela ve šlépějích art deca. To přesně definovalo bohatství, na rozdíl od ostatních grafických forem. Kuba také produkovala vlastní filmy jako *Moonlight in Havana*, *Club Havana*, *Holiday in Havana*, *Week-End in Havana* nebo *Affair in Havana*. Roku 1920 Irving Berlin napsal dokonce píseň „I'll See You in C-U-B-A“. Kuba měla idealizované obálky pro své hudební nahrávky a stejně tak i pro knihy. [7]

Zajímavou roli zastával časopis *Social*, který byl založen roku 1916 karikaturistou Conradem Walter Massaguer – ten chtěl vytvořit zázemí s koloniálními prvky, jež by byly šik a moderní. Magazín měl za cíl vytvořit půdu pro oslavu módy, sociálních událostí (jachtingu a motorismu), opěře, baletu a filmu. Podporoval myšlenku evropské a americké kultury. [7]

Obr. 9 Titulní strany časopisu Social

Nejen *Social*, ale i jiné časopisy byly hojně zdobeny ilustracemi. Staly se inspirací pro jiné umělce, jako byli Rafael Blanco, Enrique Garcia Cabrera, Rafael Lillo, Jamie Valls nebo později i Andres Garcia. Mezi další časopisy patřily například *Bohemia* a *Carteles*. Jednalo se o časopisy s hollywoodskými hvězdami a americkou kulturou. [7]

Obr. 10 Titulní strany časopisů Bohemia a Carteles

Ve 40. letech se Kuba ubírala v módním „Cocktail style“. Latinské rytmy byly přidávány ke komerčnímu designu. Kubánci si užívali latinsko-amerických tanců rumbly a mamba. Kuba grafickým designem navazovala neustále na Ameriku. Ve 40. a 50. letech byla nadále velice přitažlivou zemí pro Američany, kteří do této země přijížděli na dovolenou. Noční život na Kubě patřil mezi ty nejlákavější, nicméně reálný život byl otisknut v magazínech a v plakátech. Do konce 90. let 19. století a počátku 20. století Kuba vzhlížela k americkému životnímu stylu a tím i ke grafickému stylu, jako byla elegance Art Deca a karnevaly v Las Vegas. Avšak po americké okupaci se kubánský styl změnil. [7]

Obr. 11 Propagace ostrova

50. léta se stala „Zlatou érou“ a Kuba prosperovala. Typografie se praktikovala různými barevnými variacemi a abstraktními tvary. Počátkem této dekády se stala latinská muzika neskutečně populární napříč severní Amerikou. Velké zastání měla v cigaretovém byznysu. Sice většina cigaretových etiket byla navržena a vytištěna v Americe, ale i Kuba samotná byla velkým producentem tohoto grafického odvětví. Kuba navrhovala pro turisty slaměné klobouky a kabelky z krokodýlů. Mezi ty všeobecnější suvenýry patřily pohledy, hrníčky, tištěné šály a polštáře. Tehdejší zkorumpovaný prezident Fulgencio Batista byl Amerikou podporován, a tak se Kubánci 1. ledna roku 1959 vzbouřili, a to vedlo k revoluci. Vůdčí role se ujal Fidel Castro, který radikálně změnil dosavadní život na Kubě. To ovlivnilo samozřejmě i grafický design, kde ve jménu revoluce začaly vznikat plakáty spjaté s jeho režimem. [7]

Obr. 12 Etikety na cigarety

Kdybychom měli definovat charakteristické prvky grafického designu tzv. Zlaté éry, jednalo by se o témata, kde by dominovala oslava heroických činů a vlády, pomoc zahraničním státům, zemědělci a dělníci, vývoz cukru a tabáku, filmografie, občas sport a kubánská kultura. Určitou dobu k tomu také patřily zbraně jako granáty, bazuky a jiné. [6]

V rámci ikonografie využívali prvků známých amerických elementů jako „Strýček Sam“, říšský orel, značení dolaru, stylizované vlajky a tak podobně. Mnoho plakátů zahrnovalo potíže s otročením či s rasismem. [6]

Obr. 13 Symbolika amerického strýčka Sama (vlevo W. A. Rogers a uprostřed a vpravo obálka časopisu Puck od Keplera)

V rámci ilustrace a grafiky tvořili designéři pomocí tisku z plochy z důvodu omezení tiskařskými metodami. Využívali ručně řezaných šablon a sítotisku. Mnoho plakátů bylo mimo to reprodukováno ofsetem. [6]

Nejvýraznější produkci měly v té době tři agentury. První takovou byla „ICAIC“, která byla zkratkou pro „Instituto Cubano del Arte e Industria Cinematográficos“ (Kubánský institut filmářského umění a průmyslu). Dále pak „Editora Política“ a OSPAAAL („Organization in Solidarity with the People of Africa, Asia, and Latin America“), která nesla v překladu název: „Organizace solidarity pro lidi z Afriky, Asie a latinské Ameriky“. Každá z těchto agentur měla vlastní specializaci, ale designérům uvnitř nic nebránilo, aby se jejich tvorba prolínala a byla vytvářena pro všechny jmenované. [6]

Obr. 14 Plakáty skupiny ICAIC (zleva doprava Bachs, Almo Almador, Eduardo Marín a Vladimir Llaguno, Rostgaard)

ICAIC (v anglickém jazyce „the Cuban Institute of Cinematic Art and Industry“ jinak známý jako „the Cuban Film Institute“) zodpovídalo za tisk pomocí technologie sítotisku a jejich cílovou skupinou byly plakáty pro kubánské a zahraniční filmy, které se na Kubě promítaly. Největší vzestup institut zažil v postrevoluční éře. [6]

Editora Política (EP), jak je podle názvu patrné, se zabývala politickou sférou. Skupina byla široce orientovaná na veřejnou propagandu ve formě knih, brožur, billboardů a plakátů. [6]

OSPAAAL organizace byla naopak nevládní organizací s aktivisticky určující tematikou. Podporovala ostatní státy mimo Kubu, které byly v podobné situaci, a měla za cíl podpořit je v nezávislosti. Castro popsal skupinu jako boj proti kolonialismu, rasismu a imperialismu. Výstava plakátů tvořených touto skupinou měla za cíl ztělesnit tyto ideologie. Členové skupiny mimo jiné založili časopis „Tricontinental“, který vycházel měsíčně v 87 zemích a ve 4 jazycích (v angličtině, španělštině, francouzštině a arabštině). [3, 6]

Tvůrci ve skupině měli možnost volby vybrat si jakýkoliv umělecký styl. To vedlo k různorodosti a k širokému spektru stylů, které byly inspirovány pop-artem a op-artem, psychedelií, pop kulturou anebo stylem, který rozvinul americký tvůrce Emory Douglas v rámci skupiny „the Black Panther Party“. Kubánci měli v oblibě pracovat s jednoduchostí a s barevnými obrazy, které byly poutavé a ekonomické. Často také tvořili v duchu socialistického realismu, který byl generován SSSR. [3]

Obr. 15 Plakáty skupiny OSPAAAL (zleva doprava Rafael Enríquez, Rostgaard, Mederos a Rafael Morante)

Mimo tyto agentury byly na Kubě i jiné, jako například ICAP („the Cultural Institute for Friendship between the Peoples“), v překladu „Kulturní institut pro přátelství mezi lidmi“, který se zaměřoval na ofsetový tisk a plakátovou tvorbu anebo studio „The Taller Artístico Experimental de Serigrafía René Portocarrero“, v překladu „Vyšší experimentální umění sériografie Reného Portocarrera“, založená roku 1983 a zaměřující se na uměleckou tvorbu společně se zastoupením učitelů a studentů. Mimo to vznikaly i další nejmenované organizace. [6]

Obr. 16 Eduardo M. Bachs: vlevo „Zorro“ (1976) + vpravo „El caballero inexistente“ (1972)

Po revoluci se vzdělání a kultura značně rozrostly. Podle statistik se vzdělání základních škol dostalo na vrchní příčku v porovnání s ostatními latinskoamerickými zeměmi. Stejně tak i kultura se stala daleko pestřejší a začaly se organizovat festivaly, které byly často podporovány silnými grafickými prvky. V tomto období se značně projevovaly práce skupiny ICAIC a jejich filmové plakáty, které byly tištěny pomocí sítotisku. Filmové a kulturní plakáty měly natolik vysokou úroveň, že se prodávaly po celém světě. [6]

Po změně režimu se Kuba od Ameriky odklonila. Kuba se nicméně nadále snažila o takzvaný „ráj na zemi“. Cílila na turisty a grafický design i architektonický styl pokračoval ve stylech secese a art deca. Palácově zdobené interiéry měly dokládat bohatství Kuby. Podobně se tak i na plakátech objevovali kubánští tanečníci, hudební nástroje, palmy, slunné pláže, tropické ovoce a ženy v plavkách, obvykle doprovázeny muži, kteří se společně koupali v oceánu. Také baseball! Byly vytvářeny trademarks, plakáty a jiné „efemérní designy“ pro kubánské sportovní týmy. [7]

2.2 GRAFIČTÍ DESIGNÉŘI

Dnešní život na Kubě není pohádkový. Chybějící potraviny a jiné základní zboží vedou k rozpadu komunity a chabé životosprávě tamějších obyvatel. Pouliční umělec Yulier P vyobrazil tento problém v jednom ze svých děl. Jednalo se o ztvárnění bytosti, která požírá vlastní kosti. Systém na Kubě však není otevřený svobodnému projevu, a tak sebemenší odpor proti vládním opatřením vede ke stíhání až vězení. [8] Pokud pracujete v uměleckých kruzích, dobře víte, že tvorba vede z vás samotných, z vašich postojů a máte právo skrze ni vyjadřovat svůj vlastní názor. Na Kubě to není tak samozřejmé. V následujících odstavcích můžete vypožorovat, že kubánští grafičtí designéři tvoří a tvořili obvykle ve státních organizacích a ti více se svobodně projevující opustili zemi.

2.2.1 GRAFIČTÍ DESIGNÉŘI ZLATÉ ÉRY

2.2.1.1 *Felix Beltrán*

Narodil se v Havaně roku 1938 a umřel v Mexiku roku 1979. V 50. letech studoval v New Yorku na škole School of Visual Art, kde byl ovlivněn modernismem. Poté studoval na American Art School a Art Students League tamtéž. Roku 1965 odešel do Francie a studoval na Circulo de Bellas Artes v Madridu ve Španělsku. Jeho práce byla minimalistická, založená na základních principech vizuální komunikace. V 70. letech se stal vedoucím grafikem propagačního oddělení Komunistické strany Kuby a profesorem grafiky na Havanské univerzitě. V 80. letech byl nucen odejít do exilu do Mexika, kde zůstal. Za svého života obdržel 132 ocenění a čestný doktorát umění na International University Foundation v Delaware. [6, 11–12]

Obr. 17 Ukázky díla Felixe Beltrána

2.2.1.2 Alberto Blanco

Narodil se roku 1955 v Havaně a umřel roku 1991 v New Yorku, kam během svého života emigroval. Studoval v Národní škole designu v Havaně. Byl stálý designér v OSPAAAL mezi léty 1975–1991. [6, 13]

Obr. 18 Plakáty Alberta Blanca

2.2.1.3 Asela Pérez Bolado

Narodila se roku 1943 v Cardenas na Kubě a zemřela neznámo kdy. Získala titul v oboru žurnalistiky na Univerzitě v Havaně. Vystavovala hned na několika mezinárodních výstavách. Vyhrála první cenu National Poster Salon roku 1978 a pracovala jako grafická designérka pro Editora Política.

Obr. 19 Plakát „International Week of Solidarity with Latin America“ (1970)

2.2.1.4 *Luis Pedro Martínez*

Narodil se v Havaně roku 1910 a umřel roku 1990. Absolvoval dva roky na Havanské univerzitě v oboru architektury, poté odešel a krátce studoval na škole Escuela de San Alejandro. Nakonec se roku 1931 přestěhoval do USA, kde studoval Umění a řemesla v New Yorku. O dva roky později se vrátil na Kubu. Jeho raná tvorba se zaměřovala na mytologii. Zajímal se o africkou náboženskou tematiku a keramiku z dílny Santiago de Las Vegas, kterou zdobil. Byl jedním z velice výrazných abstraktních malířů, kterým se říkalo „Třetí generace“ v 50. letech. V 60. letech, v době revoluce se stal profesorem na Národní škole umění. Začal tvořit abstraktnější umění. O dekádu později se jeho směr opět změnil a začal se věnovat kubánské flóře. Jeho celoživotní umělecká profese sahala až k návrhům takzvaného stage designu, industrial designu a murals. Získal ocenění Order of Félix Varela kubánským ministerstvem kultury roku 1981. [6, 16]

Obr. 20 Malby L. P. Martínéze

2.2.1.5 Raúl Martínez

Narodil se roku 1927 v Ciego de Avila a umřel roku 1995. Byl ovlivněn sociálním plakátem a pop-artem. Ve své tvorbě využíval fotografie. Vytvořil několik nástěnných maleb. Studoval na škole Escuela de San Alejandro a později na Institutu designu v Chicagu v Illinois. V 50. letech získal stipendium na Chicagském institutu designu. Vedle malířství se zajímal o film, divadlo a literaturu. Pracoval v reklamní agentuře OTPLA (a byl uměleckým ředitelem kulturního časopisu Lunes de Revolución. Podporoval skupinu ICAIC a Instituto Cubano del Libro. V 60. letech se stal profesorem designu na Fakultě architektury v Havaně. Ve své tvorbě přebíral styl pop-artu jako emocionálního nástroje a rozvíjel ikonografii. [6, 14–15]

Obr. 21 Tvorba Raúla Martíneze

2.2.1.6 Felix René Mederos Pazos

Narodil se roku 1933 v Sagua la Grande na Kubě a umřel v Havaně roku 1996. Jako samouk začal pracovat roku 1944 v havanské tiskárně a roku 1959 se stal hlavním designérem nejvýznamnější kubánské televizní stanice. O 5 let později začal tvořit plakáty jako vedoucí týmu ve společnosti Intercommunications. Roku 1969 byl poslán do Vietnamu, kde vytvořil také jedny ze svých známých válečných scén. Procestoval severní i jižní Vietnam. Osobně se zúčastnil brutálních podmínek války. Jeho obrazy byly reprodukovány jako sítotiskové série. Roku 1971 vytvořil národní známky na základě plakátových principů a rok na to opět navštívil Vietnam, kde rozšířil svou sbírku. Namaloval nejslavnější sérii života Che Guevary. Nějaký čas pracoval pro OSPAAAL a v časopisu Tricontinental, který jeho tvorbu šířil. Na počátku 90. let odjel poprvé do Ameriky, kde na Kalifornské univerzitě navrhl a namaloval nástěnnou malbu s tématem solidarity USA s Vietnamem. Také získal pozici

Art directora v Editora Política, kterou zastával do své smrti. Jeho umělecký styl byl tvořen jasnými konturovanými plochami. [6, 17]

Obr. 22 Tvorba Reného Mederose

2.2.1.7 Eduardo Bachs Muñoz

Pocházel ze Španělska, kde se narodil roku 1937 a umřel v Havaně roku 2001. Pracoval pro ICAIC a krátce v COR (Comité Nacional de Coordinación). Do své tvorby vtisknul svůj osobitý satirický styl. Vytvářel plakáty pro kinematografii a politickou propagaci. Mimo toho se věnoval designu dětských knih. Navrhoval jak ilustrace, tak i knižní obálky. Vedle svých designových prací se věnoval malbě tvořené technikami olejomalby, tuše a akrylu. Se svou prací vystupoval nejen v Havaně, ale po celém světě. Pro československý film „Lásky jedné plavovlásky“ (v obrázcích vlevo níže) Miloše Formana dokonce vytvořil plakát, který byl na Kubě vystavován. [6, 10]

Obr. 23 Plakátová tvorba Eduarda B. Muñoze

2.2.1.8 Jane Norling

Je americká žijící umělkyně, která na počátku 70. let byla přizvána na Kubu do skupiny OSPAAAL, kde pracovala pod časopisem Tricontinental. Mimo jiné vytvořila i plakát na podporu solidarity Portorika. Poté odjela zpět do Ameriky, kde se začala věnovat volné a plakátové tvorbě, murální malbě a tak dále. [19]

Obr. 24 Tvorba Jane Norling na Kubě

2.2.1.9 Faustino Pérez

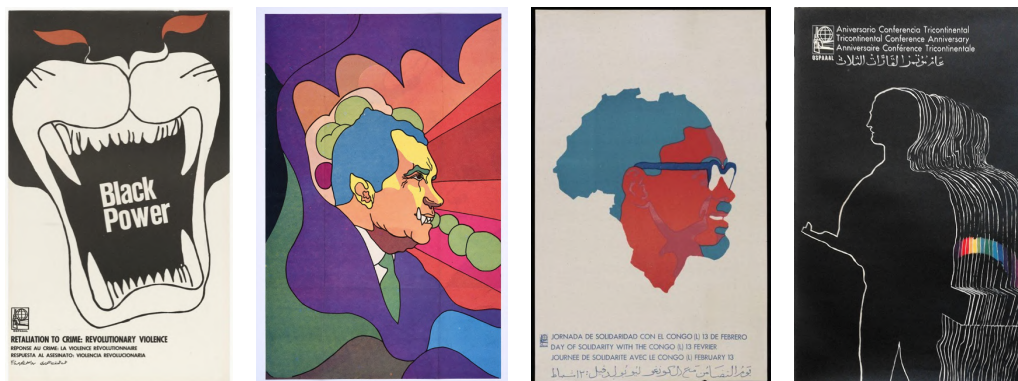
Narodil se roku 1947 v Banes na Kubě a zemřel neznámo kdy. Byl enviromentální aktivista a umělec. Rád pracoval s negativním prostorem. Vystudoval historii umění na Univerzitě v Havaně a pracoval jako grafický designér pro DOR (Departamento de Orientación Revolucionario). Roku 1969 vyhrál cenu the First National Poster Salon, a to i znovu o tři roky později. [6, 18]

Obr. 25 Plakátová tvorba Faustina Péreze

2.2.1.10 Alfredo Rostgaard

Narodil se roku 1943 v Guantámo na Kubě a zemřel roku 2004. Vystudoval školu sochařství v Santiagu de Cuba. Začal tvořit tzv. penetrables a papírmašé hračky. Pracoval jako umělecký ředitel v the Unie of Young Communists' v magazínu Mella. Vytvořil nesčetné množství plakátů pro ICAIC a začal pracovat v organizaci OSPAAAL jako umělecký ředitel v letech 1960–1975. Zde se mimo jiné zabýval časopisem Tricontinental. Tvořil politické plakáty, které prokládal svým humorem. V některých z nich uplatnil styl op-artu. Vedle plakátů se také podílel na designu knih a LP desek. Obdržel za svou tvorbu několik cen, mezi něž patřilo vyznamenání za národní kulturu a byl nominován na Národní cenu za výtvarné umění a Národní cenu za design. Byla mu udělena cena Eduarda Muñoze Bachse za grafický design organizací UNEAC, kterou udělila při té příležitosti organizace poprvé. Rostgaard svou tvorbu mnohokrát vystavoval a dnes jeho tvorbu můžete vidět například v galerii MoMA (Museum of Modern Art) v New Yorku nebo v National Museum of African American History and Culture ve Washingtonu. [6, 9]

Obr. 26 Plakátová tvorba Alfreda Rostgaarda

2.2.1.11 Elena Serrano

Grafická designérka, která se proslavila ikonickým plakátem zvaným „Day of The Heroic Guerilla“ vytvořeným roku 1968. Snímek Che Guevary pořídil kubánský fotograf Alberto Diza Gutierrez (zvaný Korda) roku 1960. Fotografie se však stala populární až o sedm let později, po smrti Che. Elena Serrano se nechala situací inspirovat a vytvořila vzpomínkový plakát k poctě Che Guevary, který zemřel v Bolívii. Proto pro zdůraznění uchopila celý kontinent a propojila jej s fotografií. Jediná věta na plakátě byla vložena ve čtyřech jazycích, aby se mohl plakát a jeho význam šířit rychleji. [20]

Obr. 27 Plakát „Day of The Heroic Guerilla“ (1968)

2.2.1.12 DALŠÍ NEJMENOVANÉ DESIGNÉRKY

Mezi další grafické designérky, které je třeba zmínit, patřily Berta Abelenda, Gladys Acosta, Clara a Daysi Garcia nebo Estela Díaz. [6]

Obr. 28 Plakáty kubánských grafických designérek (zleva doprava Berta Abelenda, Gladis Acosta a Daysi Garcia)

2.2.2 AKTUÁLNÍ GRAFICKÝ DESIGN NA KUBĚ

2.2.2.1 Michele Miyres Hollands

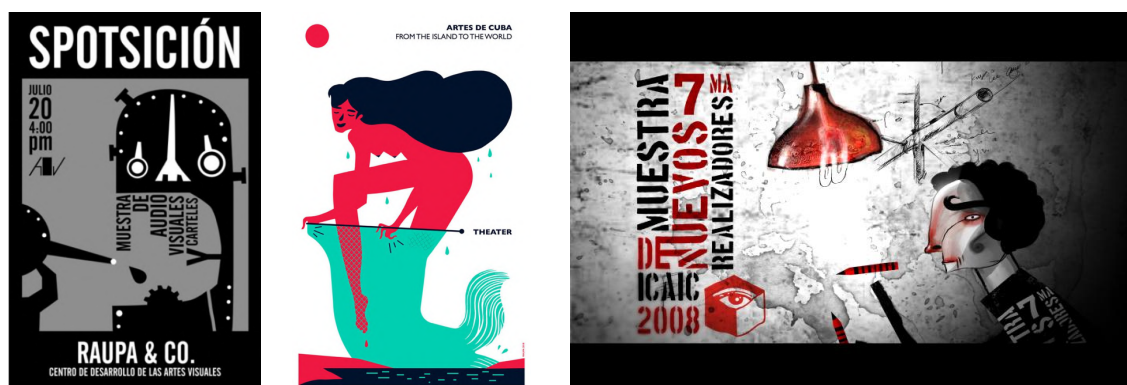
Grafická designérka se narodila roku 1976 a absolvovala na Instituto Superior de Diseño, kde později působila jako profesorka. Stala se kreativní ředitelkou kulturního časopisu La gaceta de Cuba, který vydává UNEAC (the Union of Artists and Writers of Cuba). V dnešních dnech tvoří zejména plakáty pro ICAIC. [21–22]

Obr. 29 Tvorba M. M. Hollands

2.2.2.2 Raúl Valdés González aka Raupa

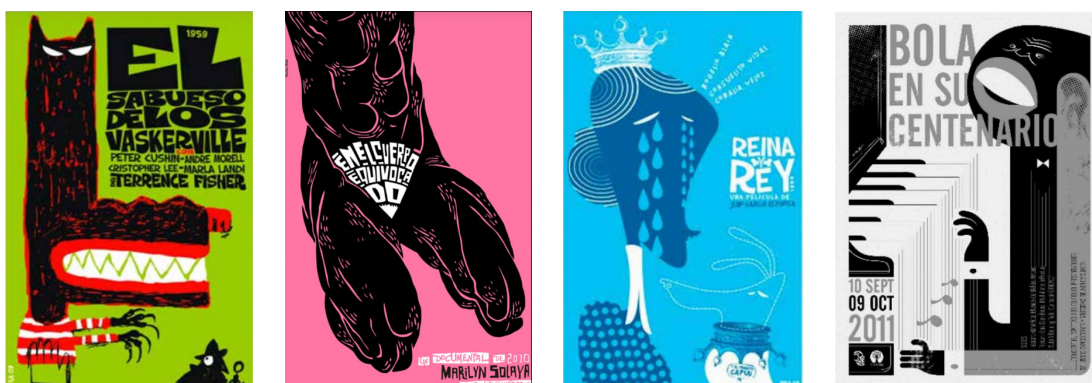
Narodil se roku 1980 a věnuje se grafickému designu (zejména plakátové tvorbě), ilustraci a motion designu. Na počátku 21. století vystudoval na Instituto Superior de Diseño. Je autorem titulků několika kubánských filmů. Pracoval pro The San Luis Shakespeare Festival, EUA, 2009 nebo pro Havana Club, kde pracoval jako umělecký ředitel. Podílí se na plakátech pro skupinu ICAIC, která nadále funguje. Jeho díla byla vystavena i v Evropě. Získal řadu ocenění, mezi která patří například cena od the Union of Writers and Artist of Cuba. [22–23]

Obr. 30 Tvorba Raupy

2.2.2.3 Edel Rodríguez aka Mola

Narodil se roku 1982 a absolvoval na škole grafického designu na Instituto Superior de Diseño, kde také vyučoval ilustraci. Pracuje jako ilustrátor, grafický designér a audiovizuální režisér pro několik institucí jako UNEAC, ICAIC a EICTV (the Cuban Film and Television School). V současné době pracuje jako freelancer. [22, 24]

Obr. 31 Tvorba Edela Rodrigueze aka Moly

2.2.2.4 Edel Rodriguez

Rodriguez se narodil v Havaně na Kubě roku 1971 a o devět let poté se s rodinou odstěhoval do Ameriky. Jeho tvorba je inspirovaná osobní historií, náboženskými rituály, politikou, pamětí a nostalgií, kulturním posunem nebo smrtelností. Absolvoval malířství na škole Pratt Institute v Brooklynu v New Yorku a na škole Fine Art v Manhattanu získal titul magistra. Pracoval pro řadu klientů jako jsou například Time Magazine, The New Yorker a jiná knižní vydavatelství. [22, 25]

Obr. 32 Tvorba Edela Rodrigueze

2.2.2.5 Nelson Ponce Sánchez

Narodil se roku 1975 a vystudoval grafický design na Instituto Superior de Diseño, na které učil. Navrhl plakát k filmu Juana Padróna Vampiros de la Habana. Roku 2001 se spojil s některými svými studenty a založili umělecký kolektiv „Camaleón“, který ve své tvorbě využívá různých médií. Skupina tvoří nástěnné kresby, dětské ilustrace a ilustrace pro

kubánský časopis „La Jiribilla“. Sánchez je specializován na plakátovou tvorbu, redakční design a ilustrace. Pracoval pro ICL (Instituto Cubano del Libro), kde pracoval na několika publikacích. Roku 2013 získal Národní cenu za knižní design. [26–27]

Obr. 33 Tvorba Nelsona P. Sáncheze

2.2.2.6 DALŠÍ SOUČASNÍ UMĚLCI KUBY

Mezi další kubánské umělce, kteří zde nebyli jmenováni a jsou stejně významní, patří Reinaldo Camejo (REY), Isaac Hernández Celaya, Adrián Fernández, Larry J. González, Jormay González, Monduy, Chuli Herrera, Nelson Jalil, Giselle Monzón, Zamo Peza, Eduardo Sarmiento, Eric Silva nebo Daniel „Tito“ Quintana. [22, 28]

2.3 UMĚNÍ V OSTATNÍCH KARIBSKÝCH STÁTECH

Ostatní země v Karibiku nemají takovou významnou historii grafického designu jako Kuba. Oproti Kubě mají však ostatní karibské ostrovy větší možnost se propagovat a pracovat na volnou živnost. Na internetu tak můžete dohledat grafická studia a jednotlivé freelancery. Kvalitu grafického designu můžete sledovat na ekonomické a hospodářské kvalitě státu. Turismus zde hraje také velkou roli. Například v Dominikánské republice můžete spatřit lépe provedené řemeslo grafického designu než na Haiti.

Je však zajímavé zmínit alespoň umění, které v jednotlivých karibských státech můžete spatřit a vyzorovat tak malířské styly, jež mohou být pro daný stát charakteristické. Malba totiž patří k nejvýraznějším uměleckým projevům v Karibiku a je bližší grafickému designu než například sochařství, které má ve zdejších zemích také své místo.

2.3.1 BAHAMY

Umění Bahamských ostrovů se vyznačuje sentimentálním a idealizovaným pohledem na přírodu. Dále mají tradice maškarních průvodů Junkanoo, v rámci kterých se vytvářely masky z novinových papírů, rafií (druh palmy), slámy a lepenky. Bahamské umění se více projevilo až na přelomu 60. let 20. století. Dalo prostor vyniknout bahamským tvůrcům jako Eric James, Brent Malone, Antonius Roberts, Monique Rolle, Jolyon Smith nebo Maxwell Taylor. Tito a další umělci se stali revolucionáři ve světě bahamského umění. Jejich tvorba je charakteristická tématy historie země, dědictví ostrova, rytmů blues a bohaté krajiny a mořské scenérii. [29]

Jedním z nejslavnějších bahamských umělců, které je dobré zmínit, jelikož je někdy označován za „Oce bahamského umění“, byl Amos Ferguson. Ten se řadil mezi takzvané intuitivní malíře a samouky. Ferguson byl hluboce věřícím, a tak se v jeho tvorbě často můžete setkat s náboženskou a folklórní tematikou. Malíř byl samoukem a svá díla prodával turistům na trhu se slámou. Všechna prodaná díla podepisoval „Paint by Mr Amos Ferguson“. [30]

Obr. 34 Amos Ferguson (vlevo), Antonius Roberts (vpravo)

2.3.2 DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA

Umění v Dominikánské republice lze rozdělit na tři období: Předkoloniální období (umění vytvořené taínskými lidmi, 4000 př. n. l.–1492 n. l.), Umění vytvořené v eurokoloniální době (1492–1844) a Umění vytvořené po vzniku republiky (1844–současnost). Nás bude zajímat zejména období po roce 1844, jelikož z eurokoloniálního období se toho příliš nedochovalo. Na počátku 19. století se potenciální umělci učili malovat podle evropských přistěhovalců,

kteří jim předávali zkušenosti ve stylu romantismu a neoklasicismu. Mezi nejvýznamnější tvůrce té doby patřili León Cordero, Domingo Echavarría, a Théodor Chassériau. Mezi novodobější tvůrce patřili Adriana Billini, Yoryi Morel nebo Guillo Pérez. [31]

Obr. 35 Domingo Echavarría (vlevo), Yoryi Morel (vpravo)

2.3.3 HAITI

Typické pro haitské umění je zejména primitivní umění, které má dlouholetou tradici. Projevuje se zde vliv tradic a náboženských motivů. Jedním z nejznámějších malířů byl Philomé Obin. Ve 20.–30. letech se na Haiti objevilo hnutí Indigenismus, které se navrátilo k africkým kořenům a snažilo se nalézt nové estetické hodnoty. V tomto stylu tvořil například Petion Savain. Ve 40. letech 20. stol. přijel na Haiti americký školní učitel Dewitt Peters, který byl natolik ohromen tamějším netknutým uměním, že založil roku 1944 Centre d'Art v Port-au-Prince, které se stalo mekou pro takzvané intuitivní umění. Taková malba se vyznačovala živými, syrovými barvami, prostou kompozicí a používáním netradičních proporcí. [32]

Na počátku 70. let se Tiga a Robart, v té době již slavní malíři, rozhodli, že vybudují nové společenství umělců. Odmítali převládající primitivní hnutí a chtěli se nechat inspirovat haitskými zdroji. Vytvořili experiment s pomocí lidí, kteří nikdy nemalovali. Ti vytvořili natolik autentické kousky, že se tento proud stal významným. S příchodem komerce se však škola rozpadla. [32]

Stejně jako tento experiment, vznikaly i další protiakce ve srovnání s intuitivním uměním. Jedním z takových byl modernismus, který přišel z Kuby a jiní nezařaditelní tvůrce jako

Claude Dambreville, Bernard Wah nebo ze současnějších Henri Dubreuil a Ernst Louizor. Nakonec za zmínku stojí Jean-Michel Basquiat, který pocházel právě z Haiti. [32]

Obr. 36 Philomé Obin (vlevo), Andre Pierre (uprostřed) a Henri Dubreuil (vpravo)

2.3.4 JAMAJKA

Stejně jako u ostatních ostrovů, tak i zde jsou počátky umění propojeny s indiánskou kulturou tainů, kteří vyřezávali drobné sošky svých bohů zvaných Zemes. Při osidlování karibských ostrovů Jamajka nakonec připadla Britům. [33]

Edna Manley, britská umělkyně, přijela na Jamajku roku 1922 a zasloužila se o velký rozvoj jamajského umění. Bývá označována jako „Matka jamajského umění“. Při příjezdu kritizovala tamější výtvarný styl, který se snažil napodobovat ten evropský, ale vůbec neodrážel jamajskou kulturu. Snažila se je povzbudit k vytvoření si vlastního stylu a prohloubit kořeny primitivní malby. Snažila se o zobrazení jiného pohledu vnímání černochů. [33]

Edna měla možnost díky svému manželovi založit institut výtvarného umění, kde doučovala kresbu s podporou černošské komunity a nacionalismu. V 50. a 60. letech 20. století bylo umění na Jamajce figurativní a narativní. Byly uplatňovány impresionistické a post-impresionistické techniky. Postupně se umělci přikláněli k abstraktivní malbě. Tvůrci, kteří se učili na institutu a pozdější škole, měli také možnost cestovat mimo ostrov a rozvíjet svůj umělecký styl. Ti, kteří byli samouky, se projevovali více africkými uměleckými tendencemi. [33]

Současná tvorba se větví do dvou směrů. První proud je označován jako „mainstreamový“ a vyznačuje se jamajskou ikonografií a inspirující se zahraničními styly. Druhý proud je „intuitivní“ a má silnější vazby na africké formy vyjádření. Sem příslušeli převážně samouci. Mezi známé umělce patřili Albert Huie, Gloria Escoffery nebo Barrington Watson. [33]

Obr. 37 Albert Huie (vlevo) a Gloria Escoffery (vpravo)

2.3.5 PORTORIKO

První obyvatelé ostrova, Taínové, vytvářeli polychromovanou keramiku a různé vyřezávané sošky. Používali také žulu, mramor a jiné druhy kamenů. Vytvářeli různé elementy, které sloužily k obřadním projevům. V koloniálním období vytvářeli barevné masky z kokosu pro různé slavnosti. [34]

Prvním významným malířem byl José de Rivefrecha y Campeche, který žil v letech 1751–1809. Dalšími významnými malíři byli Francisco Oller nebo mezi těmi novodobějšími Antonio Martorell a Rafael Tufiño, který vytvořil i několik plakátů. [34]

Obr. 38 Francisco Oller, Antonio Martorell a Rafael Tufiño (zleva doprava)

Portoriko má podobně jako Kuba vlastní grafickou historii, do níž plakáty a knihy. Tématy pro plakáty byly kulturní akce, sportovní a divadelní akce nebo umělecké výstavy. Plakáty pokrývaly jak typografické styly, tak i geometrické a figurální. [35]

Skupina DIVEDCO (Puerto Rico's Division of Community Education), která fungovala v 50.–90. letech, se zasloužila o rozvoj grafické scény. Po americkém vzoru WPA ze 30. let se snažila o vzdělání tamějšího obyvatelstva pomocí knih, brožur a filmů, pro které umělci navrhovali plakáty. [35]

Z nejzasloužilejším grafickým umělcům té doby patřila Irene Delano, která pocházela z Ameriky, ale s manželem se po druhé světové válce přestěhovali do Portorika. Jednou z jejích prvních prací byla brožura s obecnými údaji o ostrově. Postupně se však vypracovala a zorganizovala první grafické a serigrafické workshopy pro The Parks and Recreation Commission. Roku 1949 byla jmenována ředitelkou DIVEDCO na Ministerstvu veřejného vzdělání. Školila dnes známé umělce a designéry jako Rafaela Tufiño, Juana Díaze nebo Josého Menéndeze Contrerase. [36]

Obr. 39 Irene Delano (vlevo a uprostřed), Rafael Tufiño (obrázek nejvíce vpravo)

3 LITERATURA

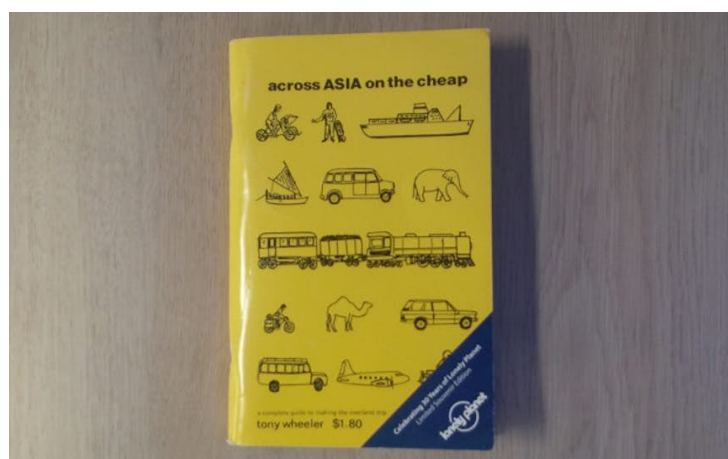
Co člověka láká na cestování?! Může to být touha po dobrodružství, odpočinku, vystoupení z komfortní zóny a tak podobně. Pro lidi, co takovou možnost cestovat nemají, či se chtějí pouze nechat inspirovat, pro ty může být jako zdroj snění cestopis. Na trhu jsou dva typy. Ten, který vás provádí po dané zemi a doporučuje místa k navštívení, anebo ten, který interpretuje něčí zážitky ve formě čtivých autorských knih.

3.1 PRŮVODCE PO KUBĚ

Při srovnání nejprodávanějších průvodců v Česku můžete dohledat na online stránkách největších knihkupectví (Book Academy, Dobrovský, Dům knihy, Kosmas a Luxor) tři společnosti: Lonely Planet, Marco Polo a Merian Live!

3.1.1 LONELY PLANET

Společnost Lonely Planet založili britští manželé Tony a Maureen Wheelerovi roku 1973. Jejich první kniha byla o Austrálii, jelikož se jednalo o jejich první cestu. Kniha vznikla kvůli jejich roční cestě po souši na tento ostrov. Poprvé v Austrálii strávili tři měsíce a když získali ohlasy od přátel a lidí okolo nich, kteří se zajímali o jejich cestu, rozhodli se knihu vydat. Vrátili se opět přes souš do Austrálie a strávili zde tři roky, kde začala jejich cesta s Lonely Planet. Dnes nakladatelství vydává knihy o celém světě a je jedním z nejvíce prodávanějších průvodců v České republice, kde má také jednu ze svých poboček. [37]

Obr. 40 První průvodce společnosti Lonely Planet

Layout knihy je navržen převážně dvousloupcovou sazbou, kterou střídá jednosloupcová sazba, jež je určená pro tipy na výlet. V úvodu a v závěru layout odlišuje informace třísloupcovou sazbou.

Design je tvořen omezeným množstvím barev pro typografii pro nadpisy. Pro jiné doplňující grafické elementy využívá odstínů modré, které jsou brandové. Červenou a krémovou barvu využívá, když chce něco zdůraznit. Grafiku doplňují barevné fotografie a piktogramy pro lepší porozumění. Piktogramy jsou vysvětleny hned z druhé strany obálky knihy. Vedle fotografií knihu doplňují graficky sjednocené mapy. Celé dílo je utvořeno měkkou lepenou vazbou. Titulní stránka je tvořena vždy z fotografie konkrétní země a dominantního nadpisu. Chlebový text je tvořen převážně serifovým fontem až na výjimky, kdy bezpatkový font zdůrazňuje nadpisy, tipy, doporučení nebo jiné výňatky.

Literárně je kniha rozdělena podle provincií a graficky podpořena štítkem v margináliích pro snadnější dohledání. V závěru popisuje obecné informace o zemi, historii a jiné užitečné informace týkající se například dopravy a základních slovních pojmů, které jsou přeloženy v tamějším jazyce. V úvodu naopak doporučuje konkrétní místa a navrhuje tipy na trasu cestování celým státem, či jen na konkrétní provincie. [38]

Obr. 41 Ukázky z průvodce na Kubě od Lonely Planet

Webové stránky, stejně jako jejich knihy, se drží v minimalistickém stylu. Můžete v nich dohledat vedle klasických průvodců i jiné nepřiliš tradiční průvodce, které se zaměřují na druhy dopravy konkrétním kontinentem. Takovým příkladem je kniha *Karavanem po*

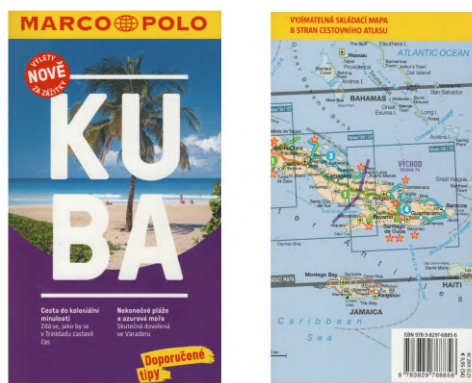
Evropě nebo místo dopravy se může jednat o sport, jako je například kniha *Úchvatné Evropské cyklistické trasy*. Tato série knih se odlišuje na obálce barevnou flat art ilustrací. Vedle těchto knih můžete v jejich nabídce najít i naučné jazykové knihy a jiné.

3.1.2 MARCO POLO

Název konkrétní země je v bodě textu potištěn parciálním lakem a celá obálka je utvořena fotografií a dodatečnou typografií, která má za cíl nalákat cestovatele na to, co daná země skrývá. Obálka je z přední i zadní strany vyklápěcí. Na zadní vnější straně je mapa celé země.

Pro přesnější popsání layoutu je v této práci využita kniha o Kubě. Grafika uvnitř je daleko barevnější než u Lonely Planet. Jednotlivé kapitoly rozdělují barvy. Něco je zvýrazněno žlutou barvou, která ve své funkci připomíná propisovač. Žluto-červená barva je určena pro kategorii „Náš tip“. Stejně tak je tvořeno i logo Marco Polo. Jedná se tedy o brandové barvy.

V knize je využita převážně dvousloupcová sazba. Někdy pak sazba jednosloupcová. Která se využívá pro zdůraznění anebo pro tabulky. Text je sázený bezpatkovým fontem, který je zaměňován různými řezy. Dále grafická část obsahuje fotografie. Pro zdůraznění nadpisů se využívá grafického elementu, který může čtenáři připomínat záložku v knížce. Průvodce je dělen na Havanu, tedy hlavní město, a až poté na západ, střed a východ ostrova. Poté se zabývá kulturním děním, jako je sport, výlety za zážitky nebo doslovně jiné kategorie.

Obr. 42 Ukázka z průvodce na Kubě od Marco Polo

Grafický detail představující obrys záložky je také využit pro paginaci. Hlavička je oddělena barevným pruhem, který odděluje jednotlivé kategorie. Fotky jsou taktéž vyříznuty do zaoblených rohů. Poslední kapitola obsahuje mapy. Obecně i zde můžeme najít kategorii „Výlety za zážitky“, které jsou rozděleny na konkrétní dny a pořadí. Piktogramy jsou uplatňovány spíše jen u vybraných, doporučených výletů se zážitky.

V zadní části knihy je v průhledné obálce přidaná mapa, která je potištěna podobnou obálkou jako kniha. Mapa je uvedena pouze na jedné straně. Na druhé straně je výpis měst a symboly, které pomáhají dané město na mapě vyhledat. Měřítko mapy je 1:1 750 000. [39]

3.1.3 MERIAN LIVE!

Graficky má jednodušší, čistší obálku než průvodce Marco Polo. Dominantní je zde červenobílá barva. Fotka na obálce je oddělena grafikou a na rozdíl od dříve jmenovaných průvodců přes ni neprochází typografie. Název země je uveden v menší velikosti. Díky tomuto poznatku by se dalo říct, že oproti jiným průvodcům název zaniká a obálka knihy není tolik výrazná. Průvodce Merian Live! má stejně jako Marco Polo klopky z obou stran obálky. I zde je samostatná mapa, umístěná na konci knihy v průhledném trojúhelníkovém štítku. Mimo toho se prvek mapy objevuje potištěn i v zadní části výklopné obálky. Samotná mapa je uvedena v měřítku 1:1 500 000. Mapa je využita z obou stran, ale drží se podobného layoutu jako Marco Polo. Ze zadní strany je výpis rejstříku, ale jsou zde i výseky map z doporučených míst. [40]

Obr. 43 Ukázka průvodce na Kubě od Merian Live!

Průvodce je vázán do měkké vazby a uvnitř je podobně jako Marco Polo dělen podle barev, ale o něco decentněji a bez výraznějších grafických prvků. Hlavička stránky je dělena barevnou čarou a paginace je umístěna nahoře. Obrázky v sazbě jsou převážně umístěny na šířku dvou sloupců, výjimečně pak někdy na šířku jednoho sloupce. Průvodce je dělen na kapitoly hlavního města, západu, severovýchodu, jihu, východu a města Santiaga de Cuby. Až poté jsou zde umístěny doporučené turistické trasy a jiné důležité informace.

Chlebový text je sázen do bloku do dvousloupcové sazby a pomocí patkového písma. Jednosloupcová sazba je zvolena pro zdůraznění nějaké informace a je sázena bezpatkovým fontem. Tento font je také využit pro nadpisy, úvod kapitoly nebo popis obrázků. Piktogramů je v průvodci málo a slouží spíše ke zdůraznění cíle v okolí, tipů pro rodiny s dětmi, zeleného cestování a tak dále. Občas je vedle odstavců v knize uveden symbol, který odkazuje na přiloženou mapu.

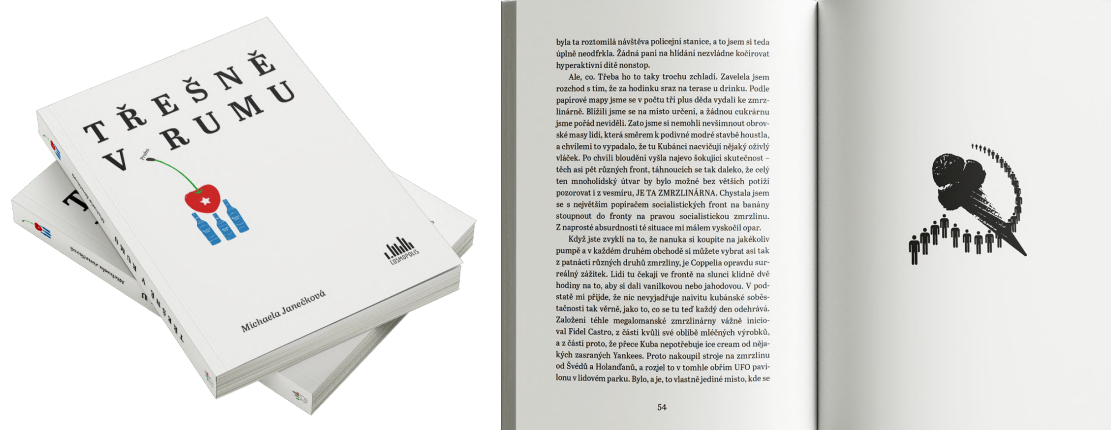
3.2 CESTOPISY S TEMATIKOU KUBY

Jelikož se praktická část této knihy zabývá autorskou cestopisnou knihou na Kubě, bylo by vhodné porovnat i další autorské české cestopisy anebo cestopisy s českým překladem a s tím i jejich grafický design. V této kapitole jsou cestopisy prezentovány od nejnovějšího vydání k tomu nejstaršímu.

3.2.1 TŘEŠNĚ V RUMU

Knížka napsaná redaktorkou Michaelou Janečkovou a vydaná roku 2022. Grafický design ztvárnil Lumír Kajnar. Kniha je stylisticky psaná formou zápisků a popisuje měsíční cestu na Kubě strávenou ve společnosti jejího dědečka. [41]

Kniha je navržena jako beletrie do jednosloupcové blokové sazby. V pravé straně příležitostně doplněná o černobílé ikonografické ilustrace. Obálka knihy je také minimalistická a patkové titulkové písmo je doplněno o barevnou symboliku vlajky Kuby ztvárněnou pomocí třešně a rumových lahví známé značky „Havana Club“.

Obr. 44 Ukázka z knihy Třešně v rumu

3.2.2 OSTROV – DVA KUBÁNSKÉ DENÍČKY

Jedná se o autorskou knihu od Michala Cihláře, který rok před vydáním knihy (2016) tento ostrov procestoval a zaznamenal. Měsíc zde cestoval se svou manželkou Veronikou Richterovou. Deník posléze vydal při příležitosti jeho výstavy. V knize popisuje svou obsesi při vytváření deníčků z cest, kterou se inspiroval od amerického fotografa Petera Bearda. Ten vytvořil kolážovité deníky v Keni. [42]

Kubu navštívil poprvé roku 2005. V knize občas můžeme zaznamenat odkazy na tuto událost, jelikož po této první návštěvě vznikla také kniha. Ta je však zaměřená čistě na fotografický soubor o 1 089 kusech. Cihlár zaznamenal Kubu pouze přes fotografii a vtom nejprostším slova smyslu bez zušlechťování a úprav, čímž se Cihlár mimo jiné snažil ukázat pravou kubánskou tvář. [42]

Cihlárův soubor je rozdělen do dvou částí, a to na první deník, zaměřující se na cestu mezi Havanou a Santiagem, a druhý deník, který se věnuje samotné Havaně. Kniha je tištěná na formát A4 do měkké vazby a na její titulní stránce můžete spatřit Cihlárůvu osobitou typografii, kterou využívá u svých děl tvořených linorytem. Mimo toho je zde koláž z předmětů, které na Kubě nasbíral. Jeho skeny deníku v knize sloužily jako grafický prvek zdobící knihu a podporující její obsah. Textu v knize naleznete méně a byl sázen převážně do dvousloupcové sazby. Vedle českého jazyka je vzápětí anglický překlad. Mimo fotografií a skenů deníku je grafika doplněna o skeny jeho hrubých skic. Jako výjimku dosadil do knihy pouze dva kolorované linoryty inspirované fotografiemi.

Zajímavostí v této knize na poli grafického designu je obsah zaznamenaný až do posledních stránek. V oblasti, kde je na posledních stranách před tiráží umístěn krátký životopis autora a několik stran o jeho předešlé tvorbě, obsah knihy nadále pokračuje a prolíná tuto pasáž fotografiemi z cest, popiskami, texty a kresbami. Vypadá to, jako by kniha ještě nekončila.

Obr. 45 Ukázka z knihy Ostrov – dva kubánské deníčky

3.3 CESTOPISY V ČESKÉ REPUBLICE OBECNĚ

Většina cestopisných knih je sázena na šířku stránky do jednoho sloupce. Vychází to z praktičnosti, jelikož takto se dobře čte i beletrie. Nejvíce cestopisů je jednoduše graficky zpracováno. Obvykle je grafika soustředěna zejména na obálku knihy. Podobné cestopisy nejvíce pracují s fotografií přes celou stránku a s nějakým hezkým hravým fontem. Ty propracovanější knihy mají ilustrace nebo dokonce i zušlechtění obálek pomocí parciálních laků nebo slepotisku.

Nejčastějším prvkem v cestopisech je mapa obvykle umístěna do předsádky. To můžeme vidět například v cestopisech „Na kole přes Afriku“ Tadeáše Šímy, „Saudade, Na kole a v kajaku kolem světa“ Matěje Balgy anebo v knize „Sí, vole!“ dvojice českých herců Pavla Lišky, Jana Révaie a kameramana Hynka Bernarda.

Mezi známé cestopisy v České republice s ilustracemi spadá série knih Ladislava Zibury. Obrázky do jeho knih ilustruje studio Tomski&Polanski. Jejich ilustrace mají

charakteristický styl. Jsou velice barevné a kontrastní. Taková obálka v řadě cestopisů s fotografiemi zaujme na první pohled každého. Jejich ilustrace se také objevují uvnitř knihy. Mezi další oblíbené ilustrované cestopisy patří knihy „Tomík na cestách“. Autor Tomáš Vejmla vydal doposud dvě knihy, které obě ilustrovala Tereza Konupčíková. Autorka má stylizovaný dětský rukopis, a tak ilustrace dobře podporují přezdívku cestovatele – Tomíka.

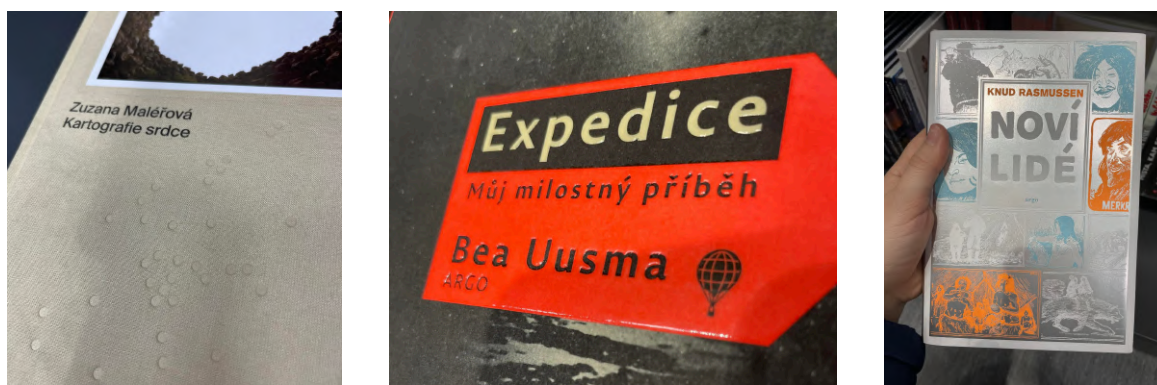

Obr. 46 Obálky knih Ladislava Zibury s ilustracemi Tomski&Polanski

Cestopisy jsou nejčastěji sázeny na formát A5 nebo formát, který z této velikosti vychází. Mezi méně typické a zajímavé formáty patří například cestopis „Tatranka v Hanoji“ anebo „Vietnam, můj paralelní svět“ Lenky Kovářové. Jedná se o malý formát velikosti 13,2×16,2 cm. Kniha je potištěna na strukturovaném papíru a svázaná do měkké vazby. Kniha je opět jednosloupcová, občas ozvláštněna ilustracemi od samotné autorky. Další knihou s netypickým formátem je například „Kočovní galerie“ Petra Šestáka. Ta je také jednosloupcová, ale jelikož má kniha širokoúhlý formát, text je na šířku delší a má méně řádků. Občas se uvnitř objeví fotografie od autora knížky. Kniha je vázaná v měkké vazbě. Titulní strana je také tištěna na strukturovaný papír a zvláštěností je výklop, který není

potištěn. Jedná se tedy o prodloužení titulní strany. Pravděpodobně je to takto uzpůsobeno, aby tato výklopná stránka byla využita místo záložky.

Mnoho cestopisů je designově pojato formou deníku. V knihách se objevují grafické prvky připínáček (například v knize „Tomík na cestách“), spon, razítek a jiných cestovních dokladů (například kniha „EXOToulky světem“ Juliuse Lukeše). Takovou formu deníku například zastává kniha „Sí, vole!“ trojice autorů Lišky, Révai a Bernarda. Kniha je i zde sázena do jednoho sloupce, ale členěna na mnoho odstavců. Každý z autorů má přidělenou stylizovanou ikonku: Pavel Liška liščí ocas, Jan Révai srdce a Hynek Bernarda kameru. Tímto principem každý z autorů může popsat své emoce a postřehy sám za sebe. Kniha obsahuje velké množství fotek, z nichž některé mají okraj napodobující utrhnutý papír. Občas se v knize objeví černobílá stylizovaná ilustrace. Obálka knihy je podobná obálce od Michala Cihláře a jeho knize Ostrov – Dva kubánské deníčky. Obsahuje koláž předmětů z cest. Nicméně má tu změnu, že veškeré předměty jsou na obálce ilustrované.

Obr. 47 Zleva doprava knihy Kartografie srdce, Expedice, Můj milostný příběh, Noví lidé

Některé cestopisy výjimečně obsahují tiskařská zušlechtění v místě obálky. Jednou z takových knih je „Kartografie srdce“ Zuzany Maléřové. Ta má jako jedna z mála na jednoduché obálce umístěný slepotisk tvořený z teček. Další knihou, kterou zde můžeme uvést je například „Expedice, Můj milostný příběh“ Bea Uusma. Obálka knihy obsahuje průhledný lak, který zdůrazňuje název knihy a jméno autorky umístěné do červené směřovky. Tato kniha je velice zajímavě graficky zpracovaná. Forma připomíná retro grafiku. Cestopis obsahuje fotografie tištěné přes celou stránku nebo dvě. Kapitoly jsou děleny celostránkově linkovanou grafikou. Forma zápisků je často popisována po dnech do

tabulky, ve které můžete po dnech sledovat počasí, příjem stravy, fyzickou aktivitu, zranění, léčbu a jiné. Kniha také obsahuje jednoduché ilustrace. Na příkladu další knihy můžeme zmínit velice netradiční celostránkové zušlechtění pomocí stříbrné barvy. Takový efekt obsahuje kniha „Noví lidé“ Knuda Rasmussena. Celá obálka je potištěna stříbrnou barvou a modrou s oranžovou, které jsou zde velice kontrastní a zdůrazňují ilustrace na obálce. Stříbrná je také využita pro předsádku a nadpis uvnitř knihy. Kniha popisuje život v Grónsku. Stříbrná z tohoto důvodu velice dobře navozuje studený pocit a tím dobře odráží obsah knihy.

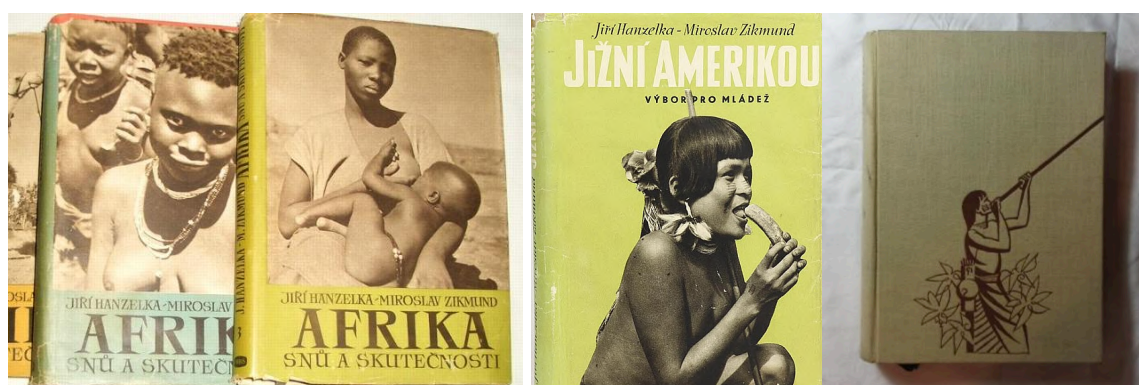
Obr. 48 Ukázka z knihy „Expedice, Můj milostný příběh“ Bea Uusma

I přes to, že se jedná spíše o biografii, bylo by nadmíru škoda nezmínit knihu „Miloslav Stingl, Biografie cestovatelské legendy“. Jméno knihy je zušlechtěno pomocí zlaté ražby. Pod jménem je fotografie slavného pana Stingla, českého spisovatele, cestovatele a etnografa. Kniha je formátem velká 21×26 cm. Graficky obsahuje vše, co cestopisná kniha může mít. Fotografie, ilustrace, skeny cestovních dokladů, různé výstřižky, mapu atd. Vedle knihy set obsahuje 2 DVD, napodobeninu pasu svázanou do měkké vazby, velkou rozkládací mapu a záložku do knížky.

Obr. 49 Obsah knihy „Miloslav Stingl, Biografie cestovatelské legendy“

Nakonec můžeme zmínit knihy od dalších českých legend Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelky, nejznámějších českých cestovatelů. Jejich knihy byly svázané do pevné vazby. Cestopisy byly sázeny jako beletrie a občas příběh doprovázela černobílá nebo sépiová fotografie. Vzácně byly občas doprovázeny plnobarevnými fotografiemi. Obálky knížek byly často tvořeny přebalem potištěným fotografií z cesty a doplňující typografií. Po sundání přebalu byla na obálce potištěna stylizovaná ilustrace. Uvnitř knihy byla stylizovaná mapa, kudy cestovatelé projížděli, a zeměpisná rozkládací mapa, formátem dvojnásobná oproti knize. Tak tomu bylo například v knize Jižní Amerikou.

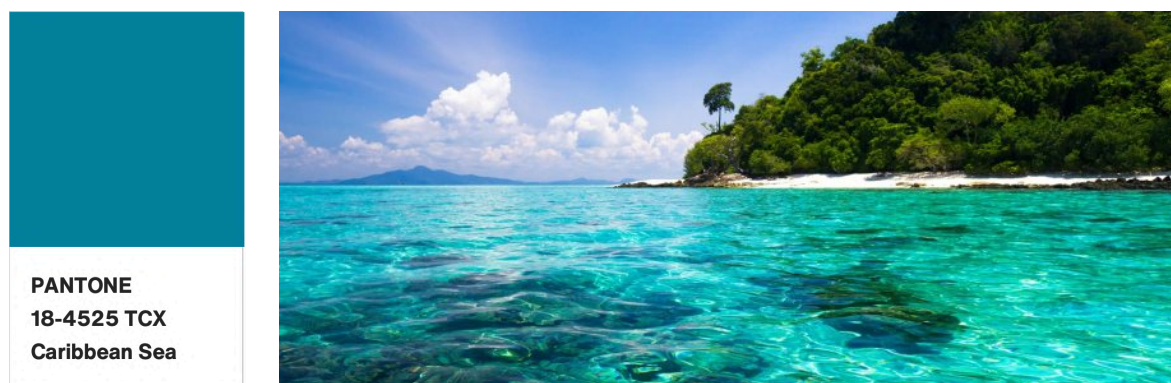
Obr. 50 Ukázky knížek Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelky

4 ASOCIACE KUBY A KARIBIKU

Pokud by se Kuba měla prezentovat charakteristickými prvky pro tuto zemi, můžeme je vyzozorovat na předmětech určených pro turisty. Mezi nejtypičtější suvenýry zlaté éry patřily a dnes nadále patří krokodýlí prvky a předměty vyrobené z kůže těchto zvířat, jako jsou kabelky, pásky nebo boty. Dále by to byl textil či tištěná grafika s latinskoamerickými tanečnicemi, palmami nebo alkoholickými drinky, jako jsou Daiquiri, Cuba Libre, Coco Loco, Piña Colada nebo Mojito. Všechny tyto nápoje mají něco společného, a to rum! Karibský rum je proslaven po celém světě. Dříve to také byly kubánské ručně pletené krajky, vějíře, šátky, maracas (koule) a keramika. Nezapomeňme také na třtinový cukr nebo tabák, které jsou z této země vyváženy.

4.1.1 BARVA KARIBIKU

Dokonce byla obecně zvolena i barva, která se nazývá Caribbean Sea. Tu má ve vzorníku společnost Pantone. Podobně tak i jiné společnosti nazývají odstíny svých barev, například firma OBI nebo barvy UNIMAX. Jedná se vesměs o modrozelený odstín, který je pravděpodobně odvozený od Karibského moře.

Obr. 51 Barva Karibiku

Obecně jsou barvy na karibských ostrovech jasné a kontrastní. Zdobí jimi své interiéry i exteriéry příbytků. Kuba je známá pro svá historická auta, která jsou opět kontrastně barvena. Jistě také znáte karibské festivaly. Kostýmy zdobené flitry, peřím a jasnými barvami. Každý z karibských ostrovů má svůj festival organizovaný v jiný měsíc v roce.

Obr. 52 Havana (vlevo), festival v Trinidad a Tobago (vpravo)

4.1.2 KARIBSKÝ RUM

Obalový design je segment, který ve velkém měřítku využívá asociačních prvků, jelikož v tomto odvětví je důležité, aby obal na první dobrou řekl zákazníkovi, o co se jedná a jaký příběh má za sebou.

V rámci karibských rumů, se obvykle na etiketách kombinují anglické i španělské texty. Dále to jsou prvky lodí, moře/oceánu a pirátů. Exotika je podporována faunou či flórou. Styl typografie je zásadní. Určuje, zda se bude jednat o rum s charakterizací tradice a stáří, anebo o moderní produkt, jehož etiketa bude jednoduchá, moderní, a naopak se nechce k tradicím vázat, ale chce se od ní odlišit. Barevnost u rumů nese převážně zemitější tóny.

Obr. 53 Nejprodávanejší karibské rumy a blendy v českých supermarketech

4.1.2.1 Havana Club

Havana club je jedním z nejznámějších karibských rumů po celém světě, a proto se roku 2018 rozhodli pro jeho redesign. Toho se ujalo Londýnské studio „We are Impero“ a vytvořili identitu, která směřuje k mladým lidem na vlnách takzvaného „bad-ass look“. Grafický styl inklinuje ke stylu „street-art“, jelikož jak samo studio píše, tento životní styl je na Kubě charakteristický. [43]

Obr. 54 Plakáty značky Havana Club

Několik dalších studií poté pokračovalo v brand designu a vytvořilo nové etikety pro konkrétní rumy.

Obr. 55 Havana Club portfolio

4.1.2.2 *Kraken*

Tento rum pochází z karibského státu Trinidad a Tobago. Brand design je založen na mytickém stvoření žijícím podle legend v temnotách oceánů. Dominantou etikety je ilustrace od Stevena Noblea, který se specializuje na perokresebné ilustrace. Celý design vychází z tvorby studia Stranger&Stranger, jež pochází ze Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku. [44] Kraken zde ztvárňuje nestvůru, která polapila do svých chapadel námořní loď vezoucí rum. Značka popisuje dle příběhu, že všechny barely s rumem byly rozbity až na jeden, který se smíchal s inkoustem vypuštěným z tohoto monstra. Rum má tmavou barvu a díky tomuto brand prvku využívá slogany: „Krok do temnoty“ nebo „Drinky z hlubin“ atd. [45]

Obr. 56 Design etikety + Ilustrace

4.1.2.3 *Bumbu*

Další ze známých rumů pochází z ostrova Barbadosu. Design je založen na tvaru lahve a doplňujícím kovovým křížem, který odkazuje na původní lokaci vyrobeného prvního rumu. Design se inspirovuje stylem takzvaného „old-fashion“ a pirátských atributů. [46]

Obr. 57 Bumbu romy + Portfolium značky Bumbu

4.1.3 DOUTNÍKY

Design doutníků a jiných tabákových produktů je samostatná kategorie. V evropských zemích platí, že tabákové výrobky nesou dle legislativy varování o škodlivých látkách, které zabíjí. Martin Pecina na své stránce dymkar.cz píše, že tato část „u nás tvoří padesát procent obalu, v Německu je třeba menší, a v Austrálii si koupíte jen tabákové výrobky, u kterých je původní brand úplně odstraněný“. Design na obalech kvůli tomuto varování ustupuje a bývá často zmenšen a důraz na brandové prvky se vytrácí. Dříve byly tabákové výrobky uchovávány v plechových obalech, které byly potištěny převážně sítotiskem. Postupem času se začalo ustupovat od tohoto druhu balení a dnes jsou obaly na doutníky převážně tvořeny z papíru. [47] Některá luxusní balení doutníků jsou dnes umístěna do krabiček ze dřeva.

Obr. 58 Ukázka designu krabičky tabáku před a po umístění varování

4.1.3.1 Cohiba

Jedná se o kubánskou značku, která patří k těm nejprodávanějším. Tato značka byla po nějakou dobu pro Fidela Castra soukromou. Ten si tyto doutníky velice oblíbil. Obal je žlutý s černobílou šachovnicí. Název „Cohiba“ je odvozen od taínského slova „tabák“. Tato symbolika se objevuje i v logu, pod stylizovanou hlavou taínského náčelníka. [48]

Obr. 59 Doutníky Cohiba

4.1.3.2 Montecristo

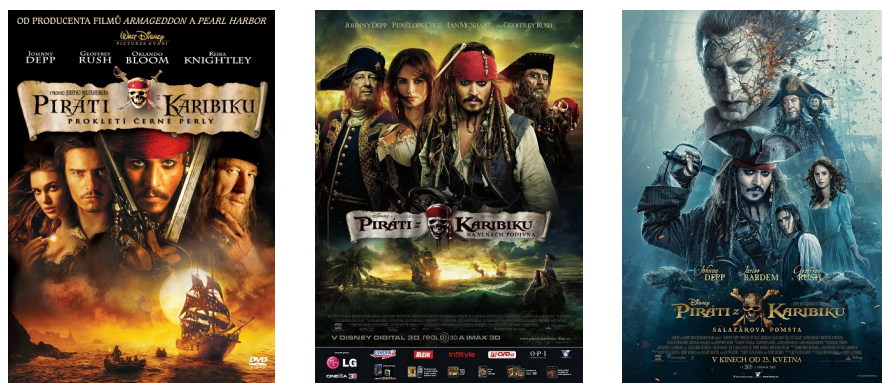
Tyto doutníky také pocházejí z Kuby. Název „Montecristo“ je odvozen od postavy z knihy Alexandra Dumase s názvem Hrabě Monte Christo. Dělníci v továrně na tyto doutníky měli knihu velice v oblibě. [49] Přebal doutníků je žluto-červený. Logo obsahuje prvky kordů, které pravděpodobně opět převzaly inspiraci z tvorby Alexandra Dumase. Logotyp v malém měřítku je zjednodušen svou typografií na pásce doutníku a již není tak secesní jako v originále.

Obr. 60 Logo značky doutníků Montecristo

4.1.4 FILM

Film je prostředek, jehož prostřednictvím lze taktéž navodit atmosféru i v případě, že se v dané lokaci film nenatáčel. Takovým příkladem můžeme uvést sérii filmů „Piráti z Karibiku“. Jedná se o nejpopulárnější film situovaný v Karibiku. Tvůrci pro navození atmosféry filmu využívali typických prvků jako pirátů, oceánu, lodí, exotické flóry a fauny nebo i rumu.

Obr. 61 Plakáty z filmové série Piráti z Karibiku

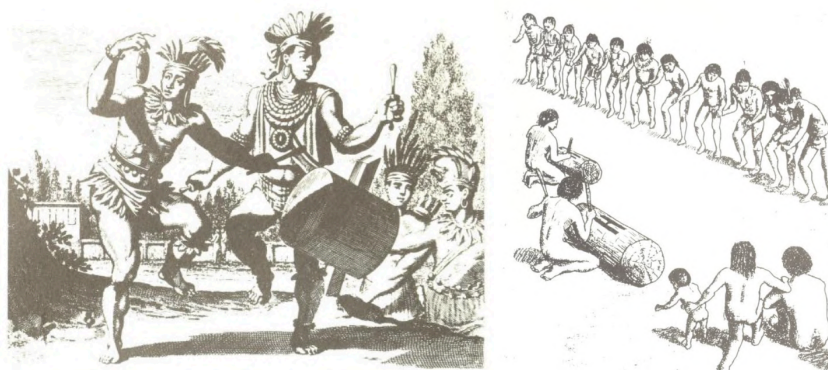
Tyto prvky můžeme sledovat i na jiných filmových plakátech s tematikou Karibiku. I u animovaných filmů evidujeme typické krásy Karibiku. Jedním z nich je oceán a život pod ním.

Obr. 62 Ukázky plakátů animovaných filmů Malá mořská víla a Příběh žraloka

4.1.5 HUDBA

Karibská hudba vychází ze směsi taínské hudby, otroků přivezených během koloniální éry a ze španělské kultury. Konkrétní hudební příklady se z taínské kultury nedochovaly, ale víme, že hudbu využívali během ceremoniálních obřadů. Španělé jeden z takových obřadů nazvali Areíto (což vycházelo z taínského jazyka). Jednalo se o obřad pro oslavu předků, náčelníků a bohů. Během těchto obřadů se nejčastěji využívaly hudební nástroje jako mohuhuacán (buben), guáno (flétna z kosti) a rattles (později nesoucí název maracas). [50]

Obr. 63 Ukázka taínských tanečníků

Španělé využívali pro práci všelijaké etnické skupiny, ale tou největší byly africké národy. Pro africkou hudbu je typický rytmus. Afričani často kombinují dva nebo tři rytmy, což se hudebníky nazývá polyrhythm (polyrytmus) nebo polymeter. Velice často je tato hudba složena z tónů bubnů nebo železných zvonů. Takových rytmických příkladů existuje samozřejmě více, ale pro představu by mohla tato ukázka níže postačit. [50]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bell (time-line)	x		x		x	x		x		x		x
Drum A (two's)	x		x		x		x		x		x	
Drum B (three's)	x			x			x			x		

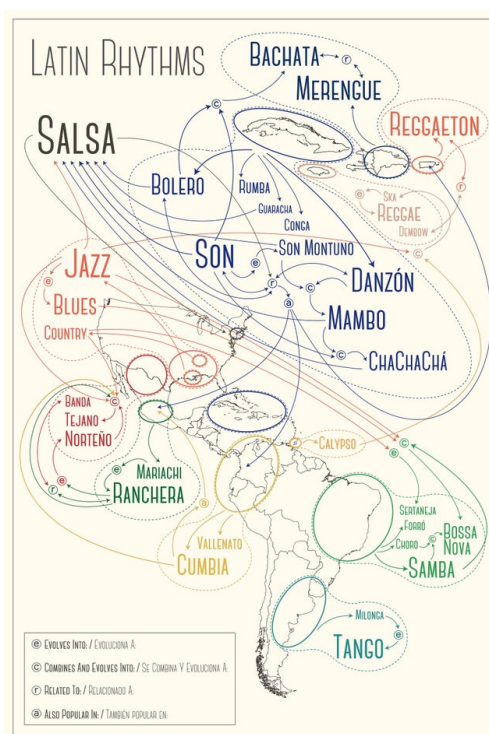
Obr. 64 Ukázka polyrytmu

Kombinací těchto různých melodií a rytmů vznikly nové hudební žánry. Jedním z nich je salsa, na jejímž vzniku se podílely státy jako Kuba, Portoriko a USA, konkrétně New York. Jedná se o rytmus doprovázený třibubnovou sekvencí (bongo, congo a timbales). Příbuzným žánrem jsou mambo a charanga. [51]

Dalším hudebním žánrem, který se z těchto melodií zrodil je merengue, které vzniklo v Dominikánské republice. Zde je charakteristický pěti úderový rytmický vzorec zvaný quintillo (tvořený nástroji tambora, kovovou škrabkou charrasca nebo též zvanou güira, a diatonickým akordeonem). Příbuzným hudebním žánrem je bachata. [51]

Třetím hudebním žánrem pocházejícím z Karibiku je reggaeton. Kořeny tohoto hudebního žánru pochází konkrétně z Panamy a Portorika. Hudba využívá takzvané rytmy dembow tvořené bicími nástroji. Příbuznými žánry jsou reggae, dancehall nebo trap. [51]

Na Kubě konkrétně se mimo jmenované hudební žánry vyvíjely guaracha, son cubano, cha-cha a mambo. [52] Tanec pak následoval hudbu a vznikaly často stejnojmenné taneční choreografie.

Obr. 65 Mapa ukazující původ latinskoamerických rytmičů

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část je tvořena svazkem dvou autorských cestopisných knih o Kubě. První – hlavní část („Pohled z Kuby“), byla sepsána mým dědou, který roku 1965 odcestoval na pracovní pobyt na Kubu do obce Moa, kde pomáhal zprovoznit strojní továrnu na nikl. Sepsal o svém půlročním pobytu zde několikastránkové vyprávění, které jsem graficky zpracovala v retro stylu.

I já jsem odcestovala na Kubu roku 2022 a sepsala kratší spis („Pohled na Kubu“), který tvoří druhou část knižního svazku. Jelikož je tato kniha z modernější doby, odráží se v ní některé vizuální charakteristické prvky. Zároveň si však zachovává podobnou identitu jako má první část. Sama jsem při své cestě zjistila, že Kuba se příliš nezměnila, a tak by tomu mělo odpovídat i grafické pojetí.

Celý tento projekt má poukázat na to, jak se za necelých šedesát let doba na Kubě změnila. Mému dědovi bylo v roce 1965, kdy vycestoval, 25 let. Mně bylo 24 let, a tak je možné v jednotlivých knihách vyzorovat rozdíl chápání dvou generací, které vyrůstali v odlišné době.

5.1 POHLED Z KUBY

5.1.1 BARVA

„Pohled z Kuby“ je název první knihy, která má celkem 190 stran. Z toho důvodu, aby kniha působila, že pochází ze starší doby, využívám palety devíti barev, které jsou sice kontrastní, podobně jako je architektura na Kubě, ale barvy jsou zašlé. To podporuje i nažloutlý papír, který jsem dodatečně potiskla krémovým odstínem.

Obr. 66 Barvy

5.1.2 FONTY

V knize využívám čtyř fontů. Font pro sazbu jsem zvolila RePublic od Tomáše Broušila ze Suitcase Type Foundry. Je to patkový font s vyšší střední výškou, což jej činí dobře čitelným. Zároveň má charakter, který může připomínat styl psaní na psacím stroji. Jako nadpisový font jsem využila serifový font s názvem „Efco Godfrey“ od Ilhama Herryho. Tento font má dobové prvky, a tak se skvěle hodil do vizuálu knihy. Font Balgin od studia Sun jsem využila pro číslování stránek a pro styl razítek. U razítek využívám stejným stylem i font Soundtrack od Billy Argel Fonts. Pocitově tento scriptový font dotváří v knize zdobnost.

Obr. 67 Ukázky fontů v první knize

5.1.3 GRAFICKÝ STYL

V knize využívám razítek, která jsou zde důležitým grafickým prvkem. Kniha se jmenuje „Pohled z Kuby“, jinými slovy „Dopis z Kuby“. V tehdejší době bylo zcela normální si dopisovat. Jiná možnost, než jak by se lidi na dálku mezi sebou spojili, nebyla. Aby dopis z Karibiku dorazil do Československa, musel obdržel řadu razítek a známek. Proto využívám převážně mnou vytvořených razítek pro podpoření názvu knihy.

Obr. 68 Ukázka razítek v knize

Aby v knize nebyla pouze typografická razítka, zvolila jsem i v několika pasážích fotografie, u kterých jsem potlačila ostrost, aby vizuálně napodobovala naskenované diapozitivy. Některé fotografické detaily, které využívám ve funkci razítek, jsem převzala z fotografií od dědy a některé z fotobank. Rozostřené fotografie poté rozsévám po papíru podobně jako typografická razítka.

Obr. 69 Ukázka „fotografických“ razítek

Z nashromážděných referencí jsem vypořadovávala, že mezinárodní pošta využívala u obálek tříbarevného šrafovaného rámečku. Z toho důvodu jsem rámeček také využila i já, který občas doplňuje grafiku knihu a přidává do stránek více barevnosti. Zvolila jsem však jednobarevné ohraničení, aby nebyl grafický styl příliš hlučný.

Jelikož byly rámečky na obálkách šrafované, využila jsem toho, jako grafického elementu, který zdobí výňatky textu v příběhu. Ty jsou tvořené větší velikostí fontu Efcu Godfrey. Tyto úryvky „narušují“ text a oddělují pasáže v knize. Kniha je psaná bez dělení kapitol, a tak tento princip dělí celý sled v cestopise.

Obr. 70 Ukázka výňatku textu v knize

5.1.4 FOTOGRAFIE

Dohledala jsem diapozitivy, které děda nafotil během svého pobytu na Kubě. Naskenovala jsem je a vložila do knihy tak, aby pokud možno navazovaly na příběhy odehrávající se na konkrétních stránkách.

Stejně tak jsem dohledala i dokumenty z téže doby, které tvoří nadstavbu pro příběh, podobně jako fotografie. Mimo to jsem dohledala i novinové články, které byly o této události napsány.

Obr. 71, 72 Ukázka fotografií a skenů v knize

5.2 POHLED NA KUBU

Stavba této knihy je zachována ve stejném stylu jako kniha první. Stejně dodržuje rámečků, stejně dodržuje fotografií, razítek i výňatků textu. Název knihy je však poupraven na „Pohled na Kubu“. Jedná se o slovní hříčku, kdy si čtenář během čtení cestopisu vytváří pohled/názor na zemi, o které četl v první části dvoj-knihy.

Obr. 73 Obálky knih

5.2.1 BARVA

Jelikož se jedná o stejnou zemi, která se příliš nezměnila, ale doba samotná u nás v České republice ano, využívám stejnou škálu devíti barev jako v první knize s tím rozdílem, že jsou barvy jasnější.

Obr. 74 Barvy – nahoře barevná škála z první knihy, dole barevná škála z druhé knihy

5.2.2 FONTY

Pro tuto knihu jsem zachovala některé fonty. Pro sazbu to je font RePublic. Změnila jsem však nadpisový font. Pro zdůrazněné pasáže, které člení text, jsem zvolila font SF Pro Display, který je výchozím fontem u společnosti Apple. Zvolila jsem jej z toho důvodu, že chci poukázat na dnešní dobu, ve které hrají mobilní telefony zásadní roli. Proto jsem jako dekorativní prvek pro úryvky textu zvolila zakulacené rámečky, které jsou inspirovány z „chatovacích“ oken z aplikací Messenger, Instagram, WhatsApp a dalších podobných aplikací.

Obr. 75 Ukázka využití chatovacího okna ze sociálních sítí a emoji razítek

I v této knize jsem zvolila font Balgin pro číslování stránek. Nakonec jsem přidala font Balboa Plus od Parkinson Type Design. Tento font je podobně úzký jako Efco Godfrey, který využívám podobným stylem v kolážích v první knize, avšak vybraný font je bezpatkový, na což odkazuji v rámci dnešní doby, kdy je velice oblíbené využívat bezserifových fontů a minimalistického pojetí.

Obr. 76 Ukázka fontů z druhé knihy

5.2.3 GRAFICKÝ STYL

Pro podpoření grafického stylu, který se inspiruje sociálními sítěmi, jsem zvolila zakulacené rámečky. I samotné mobilní telefony mají obvykle zakulacené hrany. Dále jsem přidala namísto typografických razítek emotikony, do kterých jsem přidala texturu, která napodobuje vynechání barvy při obtisku. Díky tomuto efektu se obě knihy lépe propojí. Kuba sice internet má, ale má jej omezený a cenzurovaný. Proto jsem zvolila tento efekt, který znázorňuje pozastavení doby. Nakonec jsem i v této knize využila naskenovaných dokumentů typu autobusových jízdenek, karty na internet a tak dále, které jsem doplnila k textu v knize.

Obr. 77 Ukázka zakulacených rámečků v knize

Do dvoustránkových koláží jsem přidala do pozadí čtvercovou síť, která odkazuje na síť, která se využívá při tvoření webových stránek. Obecně také poukazuje na to, jak jsou příspěvky na sociálních sítích zarovnaný. Styl koláže jsem však zachovala podobný tomu, co v první části dvoj-knihy. Nicméně jsem přidala efektu rozšířené reality. Do knihy jsem vložila fotografie, které jsem na své cestě nafotila. Po naskenování některých fotografií z koláží, kde je v levém horním rohu umístěn trojúhelník značící „play“, se vám v mobilním telefonu přehrají videa, která jsem natočila na mobil během své cesty na Kubě.

Obr. 78 Ukázka koláže v knize

5.3 POHLED Z KUBY & NA KUBU

„Pohled z Kuby & na Kubu“ je celý název, který pod sebou schovává dvě knihy, které jsem výše popsala. Obálka obou knih je jednoduchá, nesoucí pouze název knihy a autora. Když však knihu otevřete, spatříte předsádku tvořenou z razítek, kterých v knihách využívám. Obálka tak v přeneseném slova smyslu představuje cestovní pas, který je zpočátku nepopsaný. Když však knihu otevřete, spatříte razítka, kde všude jste byli – co všechno jste zažili.

Obr. 79 Ukázka předsádky v knize tvořené razítkami

Formát knihy jsme zvolila zúžený. Na výšku se kniha rovná ostatním klasickým knižním formátům o velikosti A5. Na šířku je kniha zúžená natolik, aby se vešla do jedné ruky. Tento formát se inspirovalo slovem z názvu – „pohled“. Zúžený knižní formát značí pohlednicový typ a zároveň je natolik malý, že si jej můžete vzít kamkoliv s sebou, což podporuje cestopisné téma.

Abych mohla spojit obě knihy dohromady, vytvořila jsem přebal, podobný obálkám obou knih. Z vnitřní strany má přebal zalepené klopky, do kterých je možné vložit knihy. Obálka tak chrání obě knihy před zničením a zároveň obě knihy spojuje. Na obou klopkách jsou sepsány krátké informace o životě obou autorů. O životě mého dědy a o tom mém.

Obr. 80 Kniha Pohled z Kuby & na Kubu

ZÁVĚR

Teoretická práce měla za cíl seznámit studenta/studentku s Kubou jako zemí obecně. Jelikož se praktická část váže na dvě období Kubánské republiky (60. léta 20. století a 20. léta 21. století) bylo zapotřebí nashromáždit studijní materiály o historii Kuby až do současnosti. Na to se také mimo historie váže i grafický design na Kubě či umělecké styly v ostatních karibských ostrovech. Díky tomu bylo možné si udělat lepší představu a zvolit tak vhodný grafický styl, který by nejlépe vystihoval obě knihy.

Jelikož je praktická část tvořena jako cestopisná kniha, bylo z tohoto důvodu potřeba zahrnout do teoretické práce i další známé cestopisy a knihy věnující se cestování. Díky tomu bylo možné udělat si přehled, jak tato forma literatury vypadá, čeho se vyvarovat a jaké prvky přidat.

Tato práce není přínosná jen pro vytvoření praktické části diplomové práce, ale pokud některý ze studentů grafického designu na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně bude potřebovat informace o této zemi, tato práce mu může usnadnit dlouhá hledání. Díky níž si vytvoří přehled a může se informacemi z této diplomové práce inspirovat pro vlastní tvorbu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] *BusinessINFO.cz: Kuba* [online]. Česká Republika, 2022 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/kuba-souhrnna-teritorialni-informace/2/>

[2] OPATRŇY, Josef. *Stručná historie států: Kuba*. První vydání. Praha: Libri, 2002. ISBN 8072770896.

[3] INGLIS, Theo. Psychedelia, Satire + Solidarity—Cuba’s Revolutionary Posters Showcase the Country’s “Golden Age” of Graphic Design. *Eye on Design* [online]. 2019 [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: <https://eyeondesign.aiga.org/psychedelia-satire-solidarity-cubas-revolutionary-posters-showcase-the-countrys-golden-age-of-graphic-design/>

[4] TRENTO, Angelo a Gabriela CHALUPSKÁ. *Castro a Kuba: od revoluce k dnešku*. První vydání. Praha: Levné knihy kMa, 2006. ISBN 8073093456.

[5] SCHNEIDER, Ondřej. *Finmag: Rvačky o jídlo a hon na turisty. Kubánci dál stojí ve frontě na budoucnost* [online]. 2022 [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://finmag.penize.cz/politika/435903-rvacky-o-jidlo-a-hon-na-turisty-kubanci-dal-stoji-ve-fronte-na-budoucnost>

[6] USHING, Lincoln. *¡REVOLUCIÓN!: Cuban Poster Art*. První vydání. San Francisco: Chronicle Books, 2003. ISBN 0-8118-3582-0.

[7] HELLER, Steven a Vicki GOLD LEVI. *Cuba Style: Graphics from the Golden Age of Design*. První vydání. New York City: Princeton Architectural Press, 2002. ISBN 1-56898-360-3.

[8] AMNESTY INTERNATIONAL: *Stav lidských práv na Kubě v roce 2020* [online]. 2021 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/5074/stav-lidskych-prav-na-kube-v-roce-2020>

- [9] *ArtNexus: Alfredo J. González Rostgaard (1943-2004)* [online]. [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.artnexus.com/en/news/5d5c2590c70855f6b9ef7453/alfredo-j-gonzalez-rostgaard-1943-2004>
- [10] *BienalCartel: Muñoz Bachs: uno de los imprescindibles* [online]. 2020 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://bienalcartel.org/munoz-bachs-uno-de-los-imprescindibles/>
- [11] *Logo books: Félix Beltran: Visual Intelligence* [online]. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://logo-books.com/products/felix-beltran-visual-intelligence>
- [12] *TheGiant: Felix Beltran* [online]. [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: http://www.thegiant.org/wiki/index.php/Felix_Beltran
- [13] *Print Mag: The Daily Heller: Felix Beltrán's Revolutionary Modern Design* [online]. 2021 [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://www.printmag.com/daily-heller/the-daily-heller-felix-beltran-s-revolutionary-modern-design/>
- [14] *ArtNexus* [online]. 2011. 2011 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.artnexus.com/en/magazines/article-magazine-artnexus/5d63fa4590cc21cf7c0a2926/79/raul-martinez>
- [15] *Kendall Art Cultural Center* [online]. [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.kendallartcenter.org/raulmartinez>
- [16] *Cernuda Arte: Luis Martínez Pedro* [online]. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://secure.cernudaarte.com/artists/luis-martinez-pedro/>
- [17] BROCINER, Ken, David KUNZLE a Lincoln CUSHING. *Docs Populi: René Mederos* [online]. [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.docspopuli.org/articles/Cuba/MederosObit.html>
- [18] *Graphic Design Spring 2015* [online]. 2015 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://graphicdesignspring2015.wordpress.com/2015/02/09/faustino-perez/>

[19] *Jane Norling* [online]. 2018 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.janenorling.com/new-page-2>

[20] *The People Graphic Design Archive: Day of The Heroic Guerrilla* [online]. 2020 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://peoplesgdarchive.org/item/4196/day-of-the-heroic-guerrilla-day-of-the-heroic-guerrilla>

[21] *Habana Arte: Michele Miyares Hollands* [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.habana-arte.com/artists/michele-miyares-hollands>

[22] *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6.

[23] *Front art space: Raúl Valdes González (Raupa)* [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <http://www.frontartspace.com/raul-valdes>

[24] *Habana Arte: Edel Rodriguez Mola* [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.habana-arte.com/artists/edel-rodriguez-mola>

[25] *Edel Rodriguez* [online]. 2023 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.edelr.com/?section=about>

[26] *Diseñadores Cubanos por el Mundo: Nelson Ponce* [online]. 2019 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://diseñadorescubanosporelmundo.org/nelson-ponce/>

[27] *W&M LIBRARIES EXHIBITS: Nelson Ponce* [online]. 2019 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://exhibits.libraries.wm.edu/exhibits/show/unmade-cuba/artists/nelson-ponce>

[28] *Habana Arte: Artists* [online]. [cit. 2023-01-06]. Dostupné z: <https://www.habana-arte.com/artists>

[29] *National Art Gallery of The Bahamas: Art of The Bahamas: An era of negotiating self-definition* [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://nagb.org.bs/art-of-the-bahamas-an-era-of-negotiating-self-definition/>

[30] *The D'Aguilar Art foundation: Ferguson, Amos* [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.daguilarartfoundation.com/explore/artist/28/ferguson_amos.html

[31] *Artísico RD: The history of art in the Dominican Republic* [online]. 2020 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.artisticord.com/2018/04/dominican-art-history-timeline-of-events.html>

[32] *Web Archive: Discover Arts and Crafts* [online]. 2009 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090802223359/http://www.discoverhaiti.com/artsynop.htm>

[33] *Petrine Archer: Jamaican Art, A Social History* [online]. 2022 [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://petrinearcher.com/jamaican-art-social-history>

[34] *Britannica: Puerto Rico* [online]. 2020 [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Puerto-Rico/Cultural-institutions>

[35] *Swann galleries: A Puerto Rican Archive of Graphic Design* [online]. 2020 [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.swanngalleries.com/news/vintage-posters/2020/02/puerto-rican-graphic-design/>

[36] *Encyclopedia of Puerto Rico: Irene Delano* [online]. 2021 [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://en.encyclopediapr.org/content/irene-delano/>

[37] SHEPPARD, Emma. Lonely Planet co-founder: 'The first book was an accident'. *The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/small-business-network/2017/feb/24/lonely-planet-co-founder-travel-empire-gap-year>

[38] *Kuba: Lonely planet*. 3. vyd. Praha: Svojtá&Co., 2016. ISBN 978-80-256-1750-2.

[39] *Kuba*. 2. vyd. Ostfildern: Marco Polo, 2017. ISBN 978-3-8297-6885-6.

[40] *Kuba*. Praha: Vašut, 2016. ISBN 978-80-7541-002-3.

[41] *Třešně v rumu* [online]. Třešně v rumu: Web Suran, [2022] [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.tresnevrumu.cz>

[42] CIHLÁŘ, Michal. *OSTROV: Dva kubánské deníčky*. Zlín: Archa, 2016. ISBN 978-80-87420-54-6.

[43] *IMPERO: Finding the next generation of Havana Club drinkers* [online]. Londýn, [2018] [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.weareimpero.com/work/havana-club-repositioning/>

[44] The Kraken. *World of Packages* [online]. [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://packagingoftheworld.com/2010/11/kraken.html>

[45] Kraken. *The Kraken Rum* [online]. [2022] [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.krakenrum.com/the-horrid-tale/>

[46] Bumbu: Rum Company. *Sovereign brands* [online]. [2022] [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://bumbu.sovereignbrands.com/the-bottle/>

[47] *Dymkar: Design dýmkových tabáků* [online]. 2013 [cit. 2022-12-22]. Dostupné z: <https://www.dymkar.cz/2013/10/design-dymkovych-tabaku/>

[48] *Cigar Aficionado: How To Spot A Fake Cohiba* [online]. 2017 [cit. 2022-12-22]. Dostupné z: <https://www.cigaraficionado.com/article/how-to-spot-a-fake-cohiba-19545>

[49] *Habanos: Design dýmkových tabáků* [online]. 2007 [cit. 2022-12-22]. Dostupné z: <https://www.habanos.com/en/news/reserva-de-montecristo-no-4-en/?age-verified=ed99a1b16d>

[50] MANUEL, Peter. *Caribbean Currents: Caribbean Music*. Philadelphia: Temple University Press, 1995. ISBN 1-56639-338-8.

[51] MEJÍAS-RENTAS, Antonio. *History* [online]. 2022 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/origin-latin-music-styles>

[52] *MasterClass: Guide to Son Cubano: A Brief History of the Son Cubano Genre* [online]. 2021 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.masterclass.com/articles/guide-to-son-cubano>

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1 Plakát Hatuey El Primero 11
UNKNOWN. Hatuey El Primero: Gladys Acosta Ávila. In: *Eye on Design* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://eyeondesign.aiga.org/psychedelia-satire-solidarity-cubas-revolutionary-posters-showcase-the-countrys-golden-age-of-graphic-design/>
- Obr. 2 Satirická kresba reagující na spojení Kuby a USA 13
[UNKNOWN]. Satirická kresba. 1900 [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: TRENTO, Angelo a Gabriela CHALUPSKÁ. *Castro a Kuba: od revoluce k dnešku*. První vydání. Praha: Levné knihy kMa, 2006. ISBN 8073093456.
- Obr. 3 Che Guevara na koni od René Mederose 14
SILVANA EDITORIALE. Che: René Mederos. In: *Architectural Digest* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.architecturaldigest.com/story/cuban-poster-art-book-article>
- Obr. 4 Plakát od Ernesto Padróna na podporu Vietnamu (OSPAAAL)..... 15
VANCOUVER COLLECTOR. Together with Vien Nam: Ernesto Padron Blanco. In: *Simon Fraser University* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.sfu.ca/galleries/teck-gallery/past1/cuban-art-posters.html>
- Obr. 5 Konvertibilní měna..... 16
[UNKNOWN]. Konvertibilní měna. [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: TRENTO, Angelo a Gabriela CHALUPSKÁ. *Castro a Kuba: od revoluce k dnešku*. První vydání. Praha: Levné knihy kMa, 2006. ISBN 8073093456.
- Obr. 6 Současné Kubánské peso, po zrušení Konvertibilní měny roku 2020 17
[UNKNOWN.] 20 pesos. In: *Infoglobe* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.infoglobe.cz/kuba-mena/>

Obr. 7 Graf určující počet turistů na Kubě v posledních letech 18

FINMAG. Turisté na Kubě. In: *Finmag* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://finmag.penize.cz/politika/435903-rvacky-o-jidlo-a-hon-na-turisty-kubanci-dal-stoji-ve-fronte-na-budoucnost>

Obr. 8 Plakáty prezentující kubánský život (zleva doprava)..... 19

GEORGIA FOWLER. Cuba - Holiday Isle of the Tropics. In: *Fine Art America* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://fineartamerica.com/featured/cuba--holiday-isle-of-the-tropics-nomad-art-and-design.html>

ULTRACHROME®. Cuba Ideal Vacation. In: *Icanvas* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.icanvas.com/canvas-print/cuba-ideal-vacation-vac1253#1PC6-40x26>

[UNKNOWN.] Cool Cruises to Havana Poster. In: *Fine Art America* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://fineartamerica.com/featured/cool-cruises-to-havana-unknown.html?product=poster>

Obr. 9 Titulní strany časopisu Social (zleva doprava) 20

[UNKNOWN.] Social, Mayo 1922 Cuba. In: *Todo colección* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://en.todocoleccion.net/collectables-magazines-newspapers/social-mayo-1922-cuba-vol-vii-n-5-conrado-massaguer-literatura-grabados-arte-sociedad-moda~x148588836>

HALLOWEEN HJB. Social Magazine, 1931. In: *Flickr* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/halloweenhjb/50228351478>

Obr. 10 Titulní strany časopisů Bohemia a Carteles (zleva doprava) 21

[UNKNOWN]. Bohemia. 1953–59, str. 133 [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: HELLER, Steven a Vicki GOLD LEVI. *Cuba Style: Graphics from the Golden Age of Design*. První vydání. New York City: Princeton Architectural Press, 2002. ISBN 1-56898-360-3.

GARCIA CABRERA, Enrique. Carteles. 1937, str. 136 [cit. 2022-10-21]. Dostupné z:
HELLER, Steven a Vicki GOLD LEVI. *Cuba Style: Graphics from the Golden Age of Design*. První vydání. New York City: Princeton Architectural Press, 2002. ISBN 1-56898-360-3.

Obr. 11 Propagace ostrova 21

[UNKNOWN]. Plakáty [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: HELLER, Steven a Vicki GOLD LEVI. *Cuba Style: Graphics from the Golden Age of Design*. První vydání. New York City: Princeton Architectural Press, 2002. ISBN 1-56898-360-3.

Obr. 12 Etikety na cigarety..... 22

[UNKNOWN]. Etikety na cigarety. 1900 [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: HELLER, Steven a Vicki GOLD LEVI. *Cuba Style: Graphics from the Golden Age of Design*. První vydání. New York City: Princeton Architectural Press, 2002. ISBN 1-56898-360-3.

Obr. 13 Symbolika amerického strýčka Sama (vlevo W. A. Rogers a uprostřed a vpravo obálka časopisu Puck od Keplera)..... 23

NORTH WIND PICTURE ARCHIVES. Cuba addressing Uncle Sam, I come to buy not beg sir: W. A. Rogers. In: *Alamy* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:
<https://www.alamy.com/stock-photo-cuba-addressing-uncle-sam-i-come-to-buy-not-beg-sir-1903-hand-colored-13397786.html>

[UNKNOWN.] Encouraging The Child Uncle Sam Keeping A Watchful Eye On Cuba As It Moves Towards Independence American Cartoon: Udo Keppler. In: *Amazon* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.amazon.com/Encouraging-Watchful-Independence-American-February/dp/B07CG9JWXF>

KEPPLER & SCHWARZMANN. The Proposed Concession to Cuba: Keppler. In: *AbeBooks.it*[online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.abebooks.it/artestampe/1902-Puck-Lithograph-Uncle-Sam-Cuba/18746909587/bd>

Obr. 14 Plakáty skupiny ICAIC (zleva doprava Bachs, Almo Almador, Eduardo Marín a Vladimir Llaguno, Rostgaard)..... 24

[UNKNOWN.] Cine Movil ICAIC: Eduardo Muñoz Bachs. In: *Retroavanguardia* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.retroavanguardia.com/the-cuban-poster/>

[UNKNOWN.] Las naves se hunden en el puerto: Aldo Almador.

In: *Retroavanguardia* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.retroavanguardia.com/the-cuban-poster/>

[UNKNOWN.] 4ta Muestra de Cine y Video de la A.H.S: Eduardo Marín, Vladimir

Llaguno. In: *Retroavanguardia* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.retroavanguardia.com/the-cuban-poster/>

[UNKNOWN.] ICAIC Decimo Aniversario: Alfredo Rostgaard.

In: *Retroavanguardia* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.retroavanguardia.com/the-cuban-poster/>

Obr. 15 Plakáty skupiny OSPAAAL (zleva doprava Rafael Enríquez, Rostgaard, Mederos a Rafael Morante)..... 25

V&A SOUTH KENSINGTON. Foreign Debt: Rafael Enríquez. In: *V&A South Kensington* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://catalogue.swannalleries.com/Lots/auction-lot/-BLACK-PANTHERS---Alfredo-Rostgaard-designer--Angela-Davis?saleno=2562&lotNo=112&refNo=777662>

[UNKNOWN.] Angela Davis: Alfredo Rostgaard. In: *Swan Auction Galleries* [online].

[cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://catalogue.swannalleries.com/Lots/auction-lot/-BLACK-PANTHERS---Alfredo-Rostgaard-designer--Angela-Davis?saleno=2562&lotNo=112&refNo=777662>

PENNSYLVANIA STATE UNIVERSITY. Richard Nixon as bird of prey tearing the heart out of Indochina: Mederos Pazos, René Félix. In: *PennState University Libraries* [online].

[cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://digital.libraries.psu.edu/digital/collection/warposters/id/255/>

MATTHEW CYLINDER. Grenada – The New Jewel in the Caribbean (Ospaaal): Rafael Morante. In: *Chisholm Larsson Gallery* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.chisholm-poster.com/posters/CL50895.html>

Obr. 16 Eduardo M. Bachs: vlevo „Zorro“ (1976) + vpravo „El caballero inexistence“ (1972) 25

UNKNOWN. Zorro: Eduardo Muñoz Bachs. In: *50 watts* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://50watts.com/Out-of-the-Bachs>

UNKNOWN. El caballero inexistente: Eduardo Muñoz Bachs. In: *50 watts* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://50watts.com/Out-of-the-Bachs>

Obr. 17 Výňatky děl od Felixe Beltrána (zleva doprava)..... 27

[UNKNOWN.] Libertad Angela: Felix Beltran. In: *The Giant.org* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: http://www.thegiant.org/wiki/index.php/Felix_Beltran

Obě dvoustrany:

[UNKNOWN.] Felix Beltran Inteligencia Visual: Felix Beltrán. In: *Print Mag* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.printmag.com/daily-heller/the-daily-heller-felix-beltran-s-revolutionary-modern-design/>

Obr. 18 Plakáty Alberta Blanca (zleva doprava)..... 27

COLLECTION OF THE COOPER HEWITT. World Solidarity with Puerto Rico: Alberto Blanco. In: *National Museum of African American History & Culture* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://nmaahc.si.edu/explore/stories/alberto-blanco-poster-world-solidarity-puerto-rico-1981>

COLLECTION SFMOMA. Nelson Mandela: Symbol of the Anti-apartheid Struggle: Alberto Blanco. In: *SFMOMA* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.sfmoma.org/artwork/2017.262/>

COLLECTION SFMOMA. Apartheid—No poster: Alberto Blanco. In: *SFMOMA* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.sfmoma.org/artwork/2017.261/>

[UNKNOWN.] Apartheid—No poster: Alberto Blanco. In: *The Poster Boys* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://theposterboys.tumblr.com/post/139838524293/alberto-blanco-in-their-new-episode-the-poster>

Obr. 19 Plakát „International Week of Solidarity with Latin America“ (1970) 28

V&A SOUTH KENSINGTON. International Week of Solidarity with Latin America: Asela Perez. In: *V&A South Kensington* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://collections.vam.ac.uk/item/O1441099/international-week-of-solidarity-with-poster-perez-asela/>

Obr. 20 Malby od L. P. Martíneze (zleva doprava)..... 28

[UNKNOWN.] Woman in Interior with Bird and Flower Vase: Luis Martínez Pedro. In: *Cernuda Arte* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://secure.cernudaarte.com/artists/luis-martinez-pedro/>

INVALUABLE. Lot 86: Luis Martínez Pedro. In: *Invaluable* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.invaluable.com/auction-lot/luis-martinez-pedro-abstract-oi-on-canvas-v-11-000-86-c-adf4dfc83e>

Obr. 21 Tvorba Raúla Martíneze (zleva doprava)..... 29

LUC CHESSEX. RAÚL MARTÍNEZ. In: *TATE* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/world-goes-pop/artist-biography/raul-martinez>

MUSEO NACIONAL DE BELLAS ARTES DE CUBA INICIAR. Fénix: Raúl Martínez. In: *Museo Nacional de Bellas Artes de Cuba Iniciar* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.bellasartes.co.cu/artistas/raul-martinez>

[UNKNOWN.] AZÚCAR: Raúl Martínez. In: *Repeating Islands* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://repeatingislands.com/2014/02/15/graphic-arts-exhibition-azucar/>

Obr. 22 Tvorba Reného Mederose (zleva doprava) 30

MEDEROS, Rene. Vietnamese Soldier: Rene Mederos. In: *Widewalls* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/magazine/rene-mederos-vietnamese-soldier-1969>

COURTESY OF THE CENTER FOR THE STUDY OF POLITICAL GRAPHICS.

Female Farmers: Rene Mederos. In: *Arts Equator* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://artsequator.com/present-retrospective-rene-mederos/>

[UNKNOWN.] Rene Mederos. In: *Alchetron* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://alchetron.com/Rene-Mederos#->

Obr. 23 Plakátová tvorba Eduarda B. Muñoze (zleva doprava)..... 30

[UNKNOWN.] Los Amores de una Rubita: Eduardo Muñoz Bachs. In: *Terryho ponožky* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.terryhoponozky.cz/plakaty/parametr-1-autori/6008-bachs-eduardo-munoz>

[UNKNOWN.] The Three Musketeers: Eduardo Muñoz Bachs. In: *Art Nexus* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.artnexus.com/en/magazines/article-magazine-artnexus/5d633ac890cc21cf7c0a193f69/eduardo-munoz-bachs>

[UNKNOWN.] Eduardo Muñoz Bachs. In: *Bienal Internacional del Cartel en México a.c.* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://bienalcartel.org/1677-b-rgb-2/?lang=en>

Obr. 24 Tvorba Jane Norling na Kubě (zleva doprava) 31

JANE NORLING. Tricontinental North American Edition, no. 3: Jane Norling. In: *Jane Norling* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.janenorling.com/new-page-3>

JANE NORLING. Day of World Solidarity with the Struggle of the People of Puerto Rico: Jane Norling. In: *Jane Norling* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.janenorling.com/new-page-3>

Obr. 25 Plakátová tvorba Faustina Péreze (zleva doprava)..... 31

[UNKNOWN.] Aharrala: Faustino Pérez. In: *The Poster Boys* [online]. [cit. 2023-01-19].

Dostupné z: <https://theposterboys.tumblr.com/post/139838421893/faustino-perez-organero>

[UNKNOWN.] 26 de Julio: Faustino Pérez. In: *The Poster Boys* [online]. [cit. 2023-01-

19]. Dostupné z: <https://theposterboys.tumblr.com/post/139838421893/faustino-perez-organero>

[UNKNOWN.] OSPAAAL Day of Solidarity with the people of Palestine: Faustino Pérez.

In: *The Poster Boys* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://theposterboys.tumblr.com/post/139838421893/faustino-perez-organero>

[UNKNOWN.] El Filo a la Res: Faustino Pérez. In: *The Poster Boys* [online]. [cit. 2023-

01-19]. Dostupné z: <https://theposterboys.tumblr.com/post/139838421893/faustino-perez-organero>

Obr. 26 Plakátová tvorba Alfreda Rostgaard (zleva doprava)..... 32

COLLECTION OF THE NATIONAL MUSEUM OF AFRICAN AMERICAN HISTORY

AND CULTURE. Black Power: Alfredo Rostgaard. In: *National Museum of African*

American History & Culture [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://nmaahc.si.edu/explore/stories/alfredo-rostgaard-black-power-1968>

[UNKNOWN.] Nixon: Alfredo Rostgaard. In: *Eye on Design* [online]. [cit. 2023-01-19].

Dostupné z: <https://eyeondesign.aiga.org/psychedelia-satire-solidarity-cubas-revolutionary-posters-showcase-the-countrys-golden-age-of-graphic-design/3-nixon-1969-alfredo-rostgaard-ospaaal-the-mike-stanfield-collection-2/>

V&A SOUTH KENSINGTON. Congo Solidarity OSPAAAL poster: Alfredo Rostgaard.

In: *V&A South Kensington* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://collections.vam.ac.uk/item/O1439084/congo-solidarity-ospaaal-poster-poster-rostgaard/>

USOLIBRI. Poster Cuba Aniversario Conferencia Tricontinental: Alfredo Rostgaard.

In: *AbeBooks.co.uk* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://www.abebooks.co.uk/Poster-Cuba-Aniversario-Conferencia-Tricontinental-1971/30797102129/bd>

Obr. 27 Plakát „Day of The Heroic Guerilla“ (1968) 33

MOMA. Day of the Heroic Guerrilla: Elena Serrano. In: *MOMA* [online]. [cit. 2023-01-

19]. Dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/7299>

Obr. 28 Plakáty kubánských grafických designérek (zleva doprava Berta Abelenda, Gladis Acosta a Daysi Garcia)..... 33

TYLER, Michael. Day of Solidarity with Palestine: Berta Abelenda. In: *50watts* [online].

[cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://50watts.com/21-Vintage-Political-Posters-from-Cuba>

PRINTS, DRAWINGS & PAINTINGS COLLECTION. Africa: Gladis Acosta. In: *V&A*

South Kensington[online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://collections.vam.ac.uk/item/O102212/africa-poster-acosta-gladis/>

TYLER, Michael. Day of Solidarity with the Afro American People: Daysi Garcia.

In: *50watts*[online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://50watts.com/21-Vintage-Political-Posters-from-Cuba>

Obr. 29 Tvorba od M. M. Hollands (zleva doprava)..... 34

SLANTED. Paralelas: Michele Miyares Hollands & Giselle Monzón. In: *Issu* [online]. [cit.

2023-01-19]. Dostupné z: <https://issuu.com/slanted/docs/slanted21>

CHICAGO INTERNATIONAL POSTER. The Queens of the Tropics: Michele Miyares

Hollands. In: *The Chicago Design Archive* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

<https://chicagodesignarchive.org/project/17d-066>

CHICAGO INTERNATIONAL POSTER. Gender Equity and Violence Film Festival: Michele Miyares Hollands. In: *The Chicago Design Archive* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://chicagodesignarchive.org/project/17d-067>

EL CLUB DE AMIGOS DEL CARTEL CACA. Sur: Michele Miyares Hollands. In: *Diseñadores Cubanos del el Mundo* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://diseñadorescubanosporelmundo.org/michele-miyares-hollands/>

Obr. 30 Tvorba Raupy (zleva doprava)..... 34

SLANTED. Spotsición: Raúl Valdés González (Raupa). In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://issuu.com/slanted/docs/slanted21>

[RAÚL VALDÉS GONZÁLEZ.] Cartel Artes de Cuba: Raúl Valdés González (Raupa). In: *Artcronica* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.artcronica.com/revista/edicion-no-16/raul-valdes-gonzalez-raupa/>

RAÚL VALDÉS GONZÁLEZ. Still de videos promocionales: Raúl Valdés González (Raupa). In: *Artcronica* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.artcronica.com/revista/edicion-no-16/raul-valdes-gonzalez-raupa/>

Obr. 31 Tvorba Edela Rodrigueze aka Moly (zleva doprava)..... 35

SLANTED. El Sabueso de los Baskerville: Edel Rodríguez (Mola). In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.mapr.org/es/museo/proa/artista/tufino-rafael>

SLANTED. En el Cuerpo Equivocado: Edel Rodríguez (Mola). In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.mapr.org/es/museo/proa/artista/tufino-rafael>

SLANTED. Reina y Rey: Edel Rodríguez (Mola). In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.mapr.org/es/museo/proa/artista/tufino-rafael>

SLANTED. Bola en su Centenario: Edel Rodríguez (Mola). In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.mapr.org/es/museo/proa/artista/tufino-rafael>

Obr. 32 Tvorba Edela Rodrigueze (zleva doprava)..... 35

SLANTED. El Matador: Edel Rodriguez. In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://issuu.com/slanted/docs/slanted21>

SPOT DESIGN. Kelsey Grammer in Macbeth: Edel Rodriguez. In: *Illoz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.illoz.com/edel/portfolios/Posters-and-Graphics/1633>

TIME MAGAZINE. Time: Meltdown: Edel Rodriguez. In: *Illoz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.illoz.com/edel/portfolios/Magazine-Covers/39933>

[UNKNOWN]. Newsweek: Edel Rodriguez. In: *Illoz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.illoz.com/edel/portfolios/Magazine-Covers/31805>

Obr. 33 Tvorba Nelsona P. Sáncheze (zleva doprava)..... 36

[UNKNOWN.] Vampiros en la Habana: Nelson Ponce Sanchez. In: *Bukowskis* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.bukowskis.com/en/lots/577937-nelson-ponce-sanchez-affisch-vampiros-en-la-habana>

SLANTED. Pensamos Cuba:Nelson Ponce Sanchez. In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://issuu.com/slanted/docs/slanted21>

SLANTED. Gran Final: Nelson Ponce Sanchez. In: *Cuba: The New Generation*. Switzerland: Slanted, 2013. ISBN 978-3-7212-0856-6. [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://issuu.com/slanted/docs/slanted21>

PONCE SANCHEZ, Nelson. Personajes: Nelson Ponce Sanchez. In: *Instagram* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/CdddddPwOt34/?hl=cs>

Obr. 34 Amos Ferguson (vlevo), Antonius Roberts (vpravo)..... 37

THE D'AGUILAR ART FOUNDATION. Woman Reclining on Sofa: Amos Ferguson. In: *The D'Aguilar Art Foundation* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.daguilarartfoundation.com/media/artist/1443547162_560ac81a9835a_1400.jpg

ANTONIUS ROBERTS. Celebration: Antonius Roberts. In: *Rolling Harbour Abaco* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://rollingharbour.com/tag/antonius-roberts/>

Obr. 35 Domingo Echavarría (vlevo), Yoryi Morel (vpravo)..... 38

MUSEO DE BELLAS ARTES DE GRANADA. Santa Teresa niña en busca del martirio: Domingo Echevarría. In: *Wikipedia* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://es.wikipedia.org/wiki/Domingo_Echevarr%C3%ADa#/media/Archivo:Chavarito-santa_teresa_busca_el_martirio.JPG

ARTISTICO RD. Mercado: Yoryi Morel. In: *Twitter* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://twitter.com/artisticodom/status/1088883645446791169>

Obr. 36 Philomé Obin (vlevo), Andre Pierre (uprostřed) a Henri Dubreuil (vpravo)..... 39

EFRAIM LEV-ER. The Crucifixion of Charlemagne Péralte for Freedom: Philomé Obin. In: *Milwaukee Journal Sentinel* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://eu.jsonline.com/story/entertainment/arts/art-city/2017/02/17/art-museums-haitian-collection-explores-spirituality-history-daily-life/97908152/>

RALPH DUPOUX. Andre Pierre. In: *Central Fine* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.centralfine.com/andre-pierre>

WORTHPOINT. Henry Dubreuil. In: *WorthPoint* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/painting-henry-dubreuil-haitian-406707108>

Obr. 37 Albert Huie (vlevo) a Gloria Escoffery (vpravo)..... 40

NATIONAL GALLERY OF JAMAICA. Crop Time: Albert Huie. In: *National Gallery of Jamaica Blog* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://nationalgalleryofjamaica.wordpress.com/2010/01/31/remembering-albert-huie-1920-2010/>

NATIONAL GALLERY OF JAMAICA. Jamaica's Art Pioneers: Gloria Escoffery. In: *National Gallery of Jamaica Blog* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://nationalgalleryofjamaica.files.wordpress.com/2012/10/escoffery.jpg>

Obr. 38 Francisco Oller, Antonio Martorell a Rafael Tufiño (zleva doprava)..... 41

[MUSEO FRANCISCO OLLER.] El Velorio: Francisco Oller. In: *Art Now and Then* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <http://art-now-and-then.blogspot.com/2015/03/francisco-oller.html>

[UNKNOWN.] Antonio Martorell. In: *Repeating Islands* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://repeatingislands.com/2021/11/27/art-exhibition-entretelas-antonio-martorell-friends/>

COLECCIÓN MUSEO DE ARTE DE PUERTO RICO. Nueva York, EE.UU., 1922 - San Juan: Rafael Tufiño. In: *Museo de Arte de Puerto Rico* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.mapr.org/es/museo/proa/artista/tufino-rafael>

Obr. 39 Irene Delano (vlevo a uprostřed), Rafael Tufiño (nejvíce vpravo)..... 41

KENNON PHOTOGRAPHY. The cover of Los Aguinaldos: Irene Delano. In: *Vermont College of Fine Arts* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://perpetualbeta.vcfa.edu/2018/03/26/huh-39-obsessed-with-letters-an-interview-with-laura-rossi-garcia/>

MUSEO DE HISTORIA, ANTROPOLOGÍA Y ARTE. Peligro: Irene Delano. In: *Museo de Historia, Antropología y Arte* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <http://museocoleccion.uprrp.edu/objects/192/peligro;jsessionid=C2EB029E16F03F25C93B1E4A9D2DD1CA>

PUERTO RICANS POSTERS. Tiempo Muerto: Rafael Tufiño. In: *Puerto Ricans Posters* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <http://www.puertoricanposters.com/posters/62>

Obr. 40 První průvodce společnosti Lonely Planet..... 42

LONELY PLANET. Across Asia on the Cheap. In: *Lonely Planet* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.lonelyplanet.com/news/lonely-planet-hippie-trail-backpacking>

Obr. 41 Ukázky z průvodce na Kubě od Lonely Planet 43

LONELY PLANET. Kuba. In: *lonelyplanet.cz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://eshop.lonelyplanet.cz/lonely-planet-zakladni/kuba/>

Obr. 42 Ukázka z průvodce na Kubě od Marco Polo 44

PRESTASHOP™. Marco Polo Kuba průvodce. In: *Levnyoutdoor.cz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.levnyoutdoor.cz/kuba-pruvodce/3070-marco-polo-kuba-pruvodce-9783829768856.html>

Obr. 43 Ukázka průvodce na Kubě od Merian live! (obě fotografie) 45

DOBŘÉ KNIHY. Kuba: Merian live!. In: *Dobré knihy.cz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.dobre-knihy.cz/merian-71-kuba-274160.html>

Obr. 44 Ukázka z knihy Třešně v rumu (obě fotografie) 47

JANEČKOVÁ, Michaela. Třešně v rumu. In: *Třešně v rumu* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.tresnevrumu.cz>

Obr. 45 Ukázka z knihy Ostrov – dva kubánské deníčky (obě fotografie) 48

ARTMAP. Ostrov/ Dva kubánské deníčky: Michal cihlář. In: *Artmap* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://knihy.artmap.cz/ostrov-dva-kubanske-denicky---michal-cihlar/>

Obr. 46 Obálky knih od Ladislava Zibury s ilustracemi od Tomski&Polanski 49

OHNĚM POLÍBENÁ. Knihy Ladislava Zibury. In: *Fotopatracka.cz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.fotopatracka.cz/s/ohnem-polibena-269>

Obr. 47 Zleva doprava knihy Kartografie srdce, Expedice, Můj milostný příběh, Noví lidé 50

Archiv Autora

Obr. 48 Ukázka z knihy Expedice, Můj milostný příběh od Bea Uusma 51

Archiv autora

Obr. 49 Obsah knihy Miloslav Stingl, Biografie cestovatelské legendy (obě fotografie) .. 52

JOTA. Stingl Miloslav. Biografie cestovatelské legendy. In: *Jota* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.jota.cz/stingl-miloslav-biografie-cestovatelske-legendy>

Obr. 50 Ukázky knížek Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelky (zleva doprava)..... 52

STANDART. Afrika snů a skutečností: Jiří Hanzelka, Miroslav Zikmund.

In: *Aukro* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://aukro.cz/afrika-snu-a-skutecnosti-jiri-hanzelka-miroslav-zikmund-7001392405>

DATABAZEKNIH.CZ. Jižní Amerikou – Výbor pro mládež. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/jizni-amerikou-vybor-pro-mladez-203429>

VELOCIRAPTOR. Kniha Jižní Amerikou. In: *Aukro* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://aukro.cz/jiri-hanzelka-a-miroslav-zikmund-retro-kniha-jizni-amerikou-1959-6963707680>

Obr. 51 Barva Karibiku (zleva doprava) 53

PANTONE. PANTONE 18-4525 TCX: Caribbean Sea. In: *Pantone* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.pantone.com/connect/18-4525-TCX>

[UNKNOWN.] The Caribbean Sea. In: *Repeating Islands* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://repeatingislands.com/2015/12/12/managing-our-most-important-resource-the-caribbean-sea/>

Obr. 52 Havana (vlevo), festival v Trinidad a Tobago (vpravo)..... 54

BERGSTR, Patrik. Havana. In: *GQ* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.gq.com/story/old-havana-neighborhood-guide-travel-advice>

SHUTTERSTOCK. Trinidad. In: *Islands* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.islands.com/where-to-celebrate-carnival-in-caribbean/>

Obr. 53 Nejprodávanejší karibské rumy a blendy v českých supermarketech (zleva doprava)..... 54

TESCO. Božkov Republica Exclusive 0,5l. In: *Tesco* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://nakup.itesco.cz/groceries/cs-CZ/products/2001020211619>

[UNKNOWN.] El Clásico. In: *Alkohol.cz* [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.alkohol.cz/produkty/el-clasico-elixir-37-5-0-7l-13808/>

[UNKNOWN.] Professorado. In: *Albert domů zdarma* [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.albertdomuzdarma.cz/shop/Napoje/Lihoviny/Ostatni-lihoviny/Professore-Caribbean-Elixir-38-/p/27351017>

[UNKNOWN.] Legendario. In: *Alkohol.cz* [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.alkohol.cz/produkty/legendario-elixir-de-cuba-7yo-0-7-l-34-7877/>

[UNKNOWN.] Bacardi. In: *Vychutnavej.cz* [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.vychutnavej.cz/p/2120/bacardi-carta-oro>

[UNKNOWN.] Rum Havana Club Anejo 3 Anos 37,5% 11. In: *L&M nápoje s.r.o.* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.lmnapoje.cz/rum-havana-club-anejo-3-anos-37,5-11>

Obr. 54 Plakáty značky Havana Club..... 55

IMPERO. Plakáty [online]. 2018 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.weareimpero.com/work/havana-club-repositioning/>

Obr. 55 Havana Club portfolio..... 55

HAVANA CLUB. Havana Club portfolium [online]. [2022] [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://havana-club.com/en/products/>

Obr. 56 Design etikety + Ilustrace (obě fotografie) 56

[UNKNOWN.] The Kraken. In: *World of Packaging* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://packagingoftheworld.com/2010/11/kraken.html>

Obr. 57 Bumbu rummy + Portfolium značky Bumbu (zleva doprava)..... 56

HIRCH, Dylan. Bumbu rummy [online]. 2017 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://www.dylanhirsch.com/project/bumbu-rum>

[UNKNOWN.] Bumbu Cream. In: *Spirits of Belmont* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <http://www.spiritsofbelmont.com/new-products/>

Obr. 58 Ukázka designu krabičky tabáku před a po umístění varování..... 57

PECINA, Martin. Plechovky od tabáku. In: *Dymkar* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.dymkar.cz/2013/10/design-dymkovych-tabaku/>

Obr. 59 Doutníky Cohiba (zleva doprava) 58

UNKNOWN. Doutníky Cohiba Club, 10ks. In: *Dymka-doutniky.cz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.dymka-doutniky.cz/Doutniky-Cohiba-Club-10ks-TI-d13474.htm>

[UNKNOWN.] Cohiba Shorts /10 10 ks. In: *Heureka* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://doutniky.heureka.cz/cohiba-shorts-10-10-ks/#prehled/>

WWW.DOUTNÍKY-PRAHA.CZ. Cohiba Panetelas – 25ks. In: *Praha Cigar's* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.doutniky-praha.cz/panetelas/cohiba-panetelas-25ks/>

Obr. 60 Logo značky doutníků Montecristo (zleva doprava)..... 58

[UNKNOWN.] Logo of Montecristo. In: *Wikipedia* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Montecristo_%28cigar%29#/media/File:Montecristo_cigar_logo.png

DOUTNÍKY RB – DOUTNÍKY A RUMY. Montecristo No.5 – 1 ks. In: *Doutniky-kava.cz* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://doutniky-rb.cz/montecristo-no5>

Obr. 61 Plakáty z filmové série Piráti z Karibiku (zleva doprava) 59

[UNKNOWN.] Piráti z Karibiku: Prokletí Černé perly. In: *ČSFD* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/43513-pirati-z-karibiku-prokleti-cerne-perly/prehled/>

UNKNOWN. Piráti z Karibiku: Na vlnách podivna. In: *ČSFD* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/252716-pirati-z-karibiku-na-vlnach-podivna/prehled/>

[UNKNOWN.] Piráti z Karibiku: Salazarova pomsta. In: *ČSFD* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/290818-pirati-z-karibiku-salazarova-pomsta/prehled/>

Obr. 62 Ukázky plakátů animovaných filmů Malá mořská víla a Příběh žraloka (zleva doprava)..... 59

DISNEY ENTERPRISES, INC. The Little Mermaid. In: *Movies Anywhere TM* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://moviesanywhere.com/movie/the-little-mermaid-1989>

DREAMWORKS LLC. Shark Tale. In: *IMBD* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0307453/mediaviewer/rm1035635712/?ref_=tt_ov_i

Obr. 63 Ukázka taínských tanečníků (zleva doprava)..... 60

[LABAT, R. P.]. Taino dancers in Hispaniola, as portrayed by seventeenth-century. In: MANUEL, Peter. *Caribbean Currents: Caribbean Music*. Philadelphia: Temple University Press, 1995. ISBN 1-56639-338-8. [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: https://archive.org/details/caribbeancurrent00manu_0/page/n5/mode/2up

[CARDOSO. O. J. a GARCÍA, M.]. Taino dancers as imagined, perhaps more accurately, by a modern artist. In: MANUEL, Peter. *Caribbean Currents: Caribbean Music*. Philadelphia: Temple University Press, 1995. ISBN 1-56639-338-8. [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z:

https://archive.org/details/caribbeancurrent00manu_0/page/n5/mode/2up

Obr. 64 Ukázka polyrytmu 60

[MANUEL, Peter.]. Musical Example 1. In: MANUEL, Peter. *Caribbean Currents: Caribbean Music*. Philadelphia: Temple University Press, 1995. ISBN 1-56639-338-8. [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z:

https://archive.org/details/caribbeancurrent00manu_0/page/n5/mode/2up

Obr. 65 Mapa ukazující původ latinskoamerických rytmů 61

[UNKNOWN.] Latin Rhythm. In: Tigre Sounds. [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://tigresounds.com/culture/the-origins-of-latin-music-history-101/>

Obr. 66 Barvy 63

Archiv autora

Obr. 67 Ukázky fontů v první knize 64

Archiv autora

Obr. 68 Ukázka razítek v knize 64

Archiv autora

Obr. 69 Ukázka „fotografických“ razítek 65

Archiv autora

Obr. 70 Ukázka výňatku textu v knize 65

Archiv autora

Obr. 71, 72 Ukázka fotografií a skenů v knize (zleva doprava) 66

Archiv autora

Obr. 73 Obálky knih 66

Archiv autora

Obr. 74 Barvy – nahoře barevná škála z první knihy, dole barevná škála z druhé knihy ...	67
Archiv autora	
Obr. 75 Ukázka využití chatovacího okna ze sociálních sítí a emoji razítek.....	67
Archiv autora	
Obr. 76 Ukázka fontů z druhé knihy	68
Archiv autora	
Obr. 77 Ukázka zakulacených rámečků v knize	69
Archiv autora	
Obr. 78 Ukázka koláže v knize.....	69
Archiv autora	
Obr. 79 Ukázka předsádky v knize tvořené razítkami	70
Archiv autora	
Obr. 80 Kniha Pohled z Kuby & na Kubu.....	71
Archiv autora	

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 ks DVD